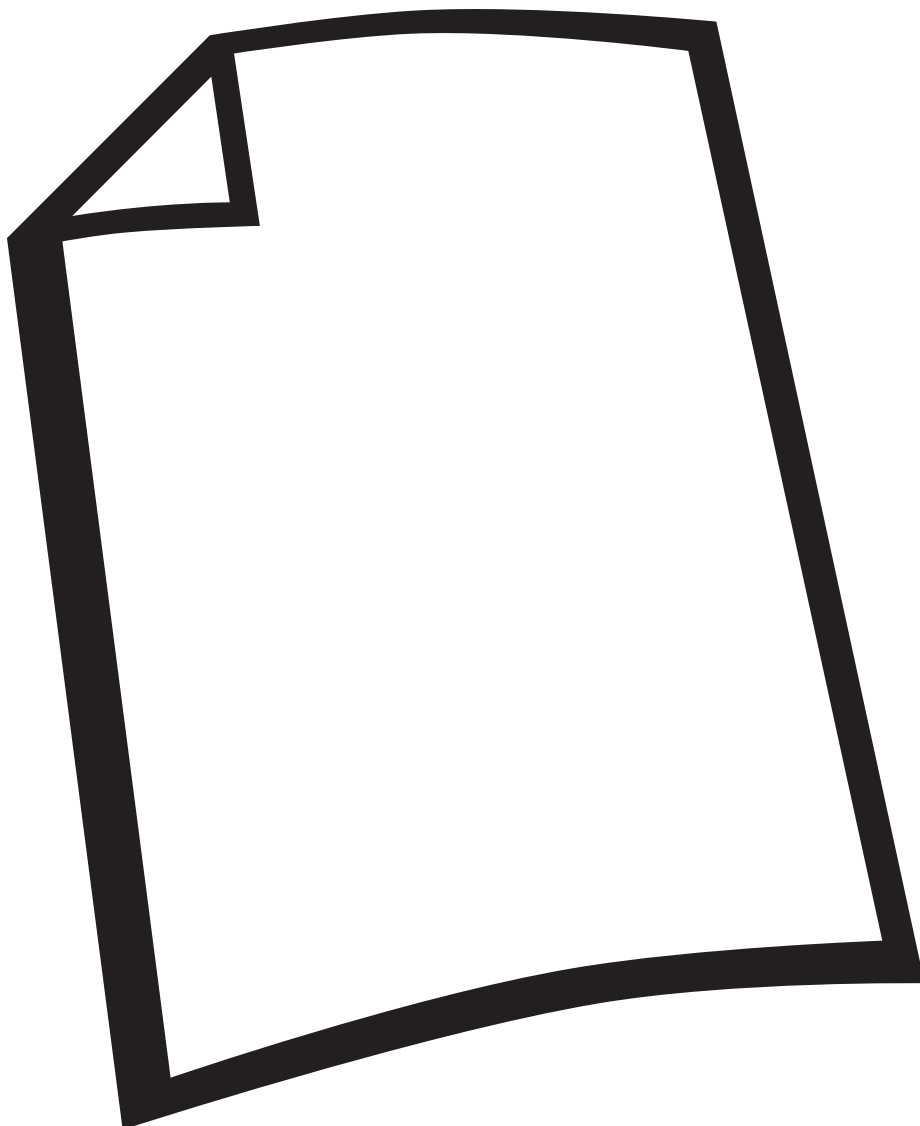

UVIC
GUIA DE
L'ESTUDIANT
2006-2007

FACULTAT D'EDUCACIÓ

MESTRE.
EDUCACIÓ FÍSICA

Primera edició: juliol de 2006

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Artyplan

ÍNDEX

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professorat i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització de l'Ensenyament	13
Pla d'Estudis	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Complements de Formació	14
Assignatures obligatòries de 1r curs	17
Didàctica General	17
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	19
Llengua, Literatura i la seva Didàctica (Didàctica de la Llengua i la Literatura)	22
Educació Artística i la seva Didàctica (Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual)	25
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	30
Matemàtiques i la seva Didàctica	33
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	36
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	39
Assignatures obligatòries de 2n curs	43
Educació Física i la seva Didàctica I	43
Pràctiques I	46
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	48
Bases Biològiques i Fisiològiques del Moviment	50
Organització del Centre Educatiu	53
Aprentatge i Desenvolupament Motor	55
Assignatures obligatòries de 3r curs	59
Pràctiques II	59
Sociologia de l'Educació	61
Educació Física i la seva Didàctica II	63
Teoria i Pràctica del Condicionament Físic	66
Psicomotricitat i Expressió Corporal	69
Idioma Estranger i la seva Didàctica (Anglès)	73
Idioma Estranger i la seva Didàctica (Francès)	75
Complements de formació: de Mestre d'Educació Física a Ciències de l'Activitat Física i l'Esport	77
Bases Biològiques i Mecàniques de les Activitats Físiques i Esportives	77

Teoria i Història de l'Esport	81
Fonaments i Manifestacions Bàsiques de la Motricitat Humana	83
Fonaments dels esports	85
- Iniciació esportiva	85
- Bàsquet	87
- Futbol	89
- Activitats aquàtiques	91
- Esports d'aventura	93
- Activitats esportives a la natura	95

PRESENTACIÓ

Benvolgut / benvolguda estudiant,

En aquesta “Guia de l'estudiant” hi trobaràs els programes de les assignatures troncal i obligatòries dels estudis de **Mestre –Educació Física** del curs 2006-2007, amb el nom del professorat que les imparteix, la metodologia emprada, el sistema d'avaluació i la bibliografia bàsica. També hi figuren algunes altres informacions d'interès, com ara l'estructura de la Facultat d'Educació, el calendari acadèmic i un resum del pla d'estudis. Per obtenir altres informacions, referides tant al teu centre com als altres i al conjunt de la universitat, també pots consultar la web de la universitat de Vic (www.uvic.es).

En aquesta guia també hi trobaràs el títol de les assignatures que són Complementes de Formació de Mestre d'Educació Física a la llicenciatura de Psicopedagogia. El programa d'aquestes assignatures, així com la relació i el programa de les assignatures optatives i de lliure elecció, figuren a la “Guia de les assignatures Optatives, de Lliure Elecció i Complementes de Formació” del curs 2006-2007, editada a part, ja que es tracta d'assignatures que s'ofereixen als estudiants de tota la Facultat d'Educació. La relació d'assignatures que són complementes de formació de la diplomatura de Mestre d'Educació Física a la llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport i els seus programes els pots consultar en aquesta guia.

És important que en començar el curs facis una bona lectura dels programes de cadascuna de les assignatures que cursaràs, per tal de fer-te una idea de la seva durada, dels continguts, dels enfocaments i de les tasques que hauràs de dur a terme. Així mateix, i al llarg del curs, serà bo que la tinguis a mà i que la consultis per tenir una referència del desenvolupament de les matèries.

En nom de les persones que formem l'equip de deganat, del conjunt de professors i professores i dels professionals de serveis, aprofito per donar-te la benvinguda a Facultat d'Educació de la Universitat de Vic i a la Diplomatura de Mestre d'Educació Física i per desitjar-te un curs ben profitós, tot esperant que el contingut d'aquest llibret sigui realment això, una guia que t'orienti i t'acompanyi al llarg del curs.

Pere Pujolàs i Maset
Degà de la Facultat d'Educació

LA FACULTAT D'EDUCACIÓ

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els ensenyaments següents:

Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
Diplomatura d'Educació Social

Llicenciatura de Psicopedagogia
Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha cinc departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials
Departament d'Expressions Artístiques, Motricitat Humana i Esport
Departament de Filologia
Departament de Pedagogia
Departament de Psicologia

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix de director o directora.

Òrgans de Govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

Pere Pujolàs i Maset, degà
Josep Casanovas i Prat, cap d'estudis
Jordi Martí i Feixas, coordinador dels estudis de Mestre
Núria Simó i Gil, coordinadora dels estudis d'Educació Social
José Ramón Lago i Martínez, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
Joan Arumí i Prat, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

El degà de la Facultat, que el presideix
La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
Els directors de Departament

Departaments, professorat i professionals de serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

<i>Director:</i>	Josep Casanovas i Prat	josep.casanovas@vic.cat
	Carme Aymerich i Padilla	
	Xantal Borràs i Boix	xantal.borras@uvic.cat
	Joan Callarisa i Mas	joan.callarisa@uvic.cat
	Pau Casañas i Xuriach	pau.casanyas@uvic.cat
	Miquel Casadevall i Ginestet	miquel.casadevall@uvic.cat
	Lluís Casas i Casals	
	Agustí Comella i Cayuela	agusti.comella@uvic.cat
	Joan Culi i Ribas	joan.culi@uvic.cat
	Sònia Esteve I Frigola	sonia.esteve@uvic.cat
	M. Teresa Feu i Vidal	mteresa.feui@uvic.cat
	Elisenda Jaumira i Areñas	elisenda.jaumira@uvic.cat
	Albert Juncà i Pujol	albert.junca@uvic.cat
	Marta Marimon i Martí	marta.marimon@uvic.cat
	Francesc Marín i Serrano	francesc.marin@uvic.cat
	Jordi Martí i Feixas	jordi.marti@uvic.cat
	Montserrat Martín i Horcajo	m.martin@uvic.cat
	Anna Moreta i Rovira	anna.moreta@uvic.cat
	Anna Puig i Ribera	annam.puig@uvic.cat
	Ramon Rial i Carbonell	ramon.rial@uvic.cat
	Carme Santmartí i Roset	mcarme.sanmarti@uvic.cat
	Sebastià Riera i Cusí	sebastia.riera@uvic.cat
	Agnès Riera i Ferran	agnes.riera@uvic.cat
	Marta Solà i Serrabona	
	Oriol Sallent i Bonaventura	
	Isabel Sellas i Ayats	isabel.sellas@uvic.cat
	Jacint Torrents i Buxó	jacint.torrents@uvic.cat
	Berta Vila i Saborit	berta.vila@uvic.cat
	M. Carme Vilà i Ormazábal	mcarme.vila@uvic.cat

Departament d'Expressions artístiques, motricitat humana i esport

<i>Director:</i>	Miquel Pérez i Mas	miquel.perez@uvic.cat
	Joan Arumí i Prat	joan.arumi@uvic.cat
	Sebastià Bardolet i Mayola	sebastia.bardolet@uvic.cat
	Ernest Baiget i Vidal	ernest.baiget@uvic.cat
	Gemma Boluda i Viñuales	gemma.boluda@uvic.cat
	Mercè Carrera i Peruga	merce.carrera@uvic.cat
	Jordi Coma i Bau	jordi.coma@uvic.cat
	Eduard Comerma i Torras	eduard.comerma@uvic.cat
	Núria Franc i Batlle	nuria.franc@uvic.cat
	David Hernández i Ligeró	d.hernandez@uvic.cat
	Dídac Herrero i Ballart	didac.herrero@uvic.cat
	Mario Keudell i Villacampa	mario.keudell@uvic.cat

José Luís López del Amo	jl.lopez@uvic.cat
Eva Marichalar i Freixa	eva.marichalar@uvic.cat
Xavier pe�a i López	javier.pena@uvic.cat
Mariano Pasarello i Clerice	mariano.pasarello@uvic.cat
Gil Pla i Camp�s	gil.pla@uvic.cat
Mireia Pont i Segura	mireia.pont@uvic.cat
Eduard Ramírez i Banzo	eduard.ramirez@uvic.cat
Montsita Rierola de Mas	montse.rierola@uvic.cat
Carles Romagosa i Cirera	carles.romagosa@uvic.cat
Dolors Rusiñol i Cirera	dolors.rusinyol@uvic.cat
Oriol Sallent i Bonaventura	oriol.sallent@uvic.cat
�ngel Santamari�a i Rubio	angel.santamarina@uvic.cat
Marta Sol� i Serrabou	marta.sola@uvic.cat
Laia Sol� i Coromina	laia.soler@uvic.cat
Lluís Sol� i Sala	lluis.sole@uvic.cat
Gemma Torres i Cladera	gemma.torres@uvic.cat
Arnau Vernis i Llambias	arnau.vernis@uvic.cat

Departament de Filologia

Director:

Francesc Codina i Valls	francesc.codina@uvic.cat
M. Carme Bernal i Creus	mcarme.bernal@uvic.cat
Rosa Boixaderas i Sáez	rosa.boixaderas@uvic.cat
Mariona Casas i Deseuras	mariona.casas@uvic.cat
Francesc Codina i Valls	francesc.codina@uvic.cat
Llorenç Comajoan i Colom�	
Marta Corominas i Salom	marta.corominas@uvic.cat
Assumpta Fargas i Riera	assumpta.fargas@uvic.cat
Josep Fornols i Puigoriol	josep.fornols@uvic.cat
Josep Gallart i Bau	josep.gallart@uvic.cat
Núria Medina i Casanovas	nuria.medina@uvic.cat
Teresa Punt� i Jubany	teresa.punti@uvic.cat
Carme Rubio i Larramona	carme.rubio@uvic.cat
Caterina Sugranyes i Ernest	caterina.sugranyes@uvic.cat
Jon Telford	jon.telford@uvic.cat
Josep Ti� i Casacuberta	josep.tio@uvic.cat
Ricard Torrents i Bertrana	ricard.torrents@uvic.cat
Anna Vallbona i González	anna.vallbona@uvic.cat
M. Àngels Verdaguer i Pajerols	angels.verdaguer@uvic.cat

Departament de Pedagogia

Director:

Antoni Tort i Bardolet	antoni.tort@uvic.cat
Isabel Carrera i Blancafort	isabel.carrera@uvic.cat
Jaume Carbonell i Sebarroja	jcarbonell@praxis.cat
Isabel Carrillo i Flores	isabel.carrillo@uvic.cat
Montse Castells i Clota	montserrat.castells@uvic.cat
Eulàlia Collelldemont i Pujadas	eulalia@uvic.cat
Ester Fatsini i Matheu	esther.fatsini@uvic.cat
Josep Font i Rovira	
Anna Girbau Ferr�s	agirbau@uvic.cat

Anna Gómez i Mundó	anna.gomez@uvic.cat
Rosa Guitart i Aced	rosa.guitart@uvic.cat
Olga Pedragosa i Xuclà	olga.pedragosa@uvic.cat
Ramon Plandiura i Vilacís	
Maite Pujol i Mongay	
Pere Pujolàs i Maset	pere.pujolas@uvic.cat
M. Rosa Roca i Tañà	mrosa.roca@uvic.cat
Ester Sarquella i Casellas	ester.sarquella@uvic.cat
Núria Simó i Gil	nuria.simo@uvic.cat
Ramon Sitjà i Domènech	ramon.sitja@uvic.cat
Joan Soler i Mata	joan.soler@uvic.cat
Joan Vera i Saucedo	joan.vera@uvic.cat

Departament de Psicologia

Director:

Àngel Serra i Jubany	angel.serra@uvic.cat
Núria Batalla Planas	
Montse Benlloch i Burrull	montse.benlloch@uvic.cat
Teresa Buscart i Corominas	teresa.buscart@uvic.cat
Jaume Carbonés i López	jaume.carbones@uvic.cat
Manel Dionís Comas i Mongay	maneldionis.comas@uvic.cat
Julio César Figueroa	jc.figueroa@uvic.cat
Assumpció Guillén i Font	assumpta.guillen@uvic.cat
José Ramón Lago i Martínez	jramon.lago@uvic.cat
Josep Martí i Olivella	
Montse Moix i Puig	
Mila Naranjo i Llanos	mila.naranjo@uvic.cat
Pilar Prat i Viñolas	pilar.prat@uvic.cat
Núria Padrós i Tuneu	
Anna Pujol i Costa	anna.pujol@uvic.cat
Sònia Reig i Orta	
Gemma Riera i Romero	gemma.riera@uvic.cat
Ramon Riera i Euras	ramon.riera@uvic.cat
Robert Ruiz i Bel	robert.ruiz@uvic.cat
Joan Sala i Baiget	joan.sala@uvic.cat
Manel Sánchez i Cano	manel.sanchez@uvic.cat
Jordi Verdaguer i Gorchs	jordi.verdagueri@uvic.cat

Secretaria:

Rosa M. Guix i Godayol	rosam.guix@uvic.cat
Dolors Muñoz i Vilaseca	dolors.munyo@uvic.cat
Ester Muñoz i Tamargo	esther.munoz@uvic.cat
Dolors Ruiz i Zafra	dolors.ruiz@uvic.cat
Elisabet Vila i Sala	elisabet.vila@uvic.cat

Calendari acadèmic

1r curs

Rebuda dels estudiants: 25 de setembre de 2006, a les 9'30h (grups de Matí) i a les 15'30h (grup de Tarda, a l'Aula Magna, campus de la Torre dels Frares). Els dies 25 i 26 de setembre, tant per als grups de matí com per als de tarda, es faran activitats d'acollida als nous estudiants.

Docència 1r quadrimestre: del 25 de setembre de 2006 al 19 de gener de 2007

Setmana d'estudi i tutories: del 22 al 26 de gener de 2007.

Exàmens: 1ª convocatòria: del 29 de gener al 9 de febrer de 2007

2ª convocatòria: del 25 de juny al 3 de juliol de 2007

Estada a una escola: del 12 al 23 de febrer de 2007

Docència 2n quadrimestre: del 26 de febrer a l'1 de juny de 2007

Setmana d'estudi i tutories: del 4 al 8 de juny de 2007

Exàmens: 1ª convocatòria: de l'11 al 22 de juny de 2007

2ª convocatòria: del 3 al 12 de setembre de 2007

2n i 3r curs

Docència 1r quadrimestre: del 20 de setembre al 5 de desembre de 2006

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 25 de setembre al 5 de desembre de 2006)

Exàmens: 1ª convocatòria: de l'11 al 22 de desembre de 2006

2ª convocatòria: del 25 de juny al 3 de juliol de 2007

Pràctiques I i II: del 8 de gener al 23 de febrer de 2007

(El dia 8 de gener de 2006 es destinarà a la sessió d'orientació de les Pràctiques. El dia 5 de febrer es farà la sessió de seguiment de les Pràctiques)

Docència 2n quadrimestre: del 5 de març a l'1 de juny de 2007

Setmana d'estudi i tutories: del 4 al 8 de juny de 2007

Exàmens: 1ª convocatòria: de l'11 al 22 de juny de 2007

2ª convocatòria: del 3 al 12 de setembre de 2007

Dies festius:

12 d'octubre de 2006, dijous, festa estatal (el Pilar)

13 d'octubre de 2006, divendres, pont

1 de novembre de 2006, dimecres, Tots Sants

6 de desembre de 2006, dimecres, festa estatal (Dia de la Constitució)

7 de desembre de 2006, dijous, pont

8 de desembre de 2006, divendres, festa estatal (la Puríssima)

23 d'abril de 2007, dilluns, sant Jordi

30 d'abril de 2007, dilluns, pont

1 de maig de 2007, dimarts, Festa del Treball

28 de maig de 2007, dilluns, Segona Pasqua

5 de juliol de 2007, dijous, festa major de Vic

6 de juliol de 2007, divendres, pont

11 de setembre de 2007, dimarts, Diada Nacional

Vacances:

Nadal: del 23 de desembre de 2006 al 7 de gener de 2007, ambdós inclosos

Setmana Santa: del 31 de març al 9 d'abril de 2007, ambdós inclosos

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Pla d'Estudis 2000

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat d'Educació Física, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals i Obligatòries:	168 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS COMÚ	C.A.	Quadrimestre		
		Grup C (matí)	Grup E (matí)	Grup D (tarda)
Didàctica general	10,5	Anual	Anual	Anual
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	9	Anual	Anual	Anual
Llengua, Literatura i la seva Didàctica	12	Anual	Anual	Anual
Educació Artística i la seva Didàctica	13,5	Anual	Anual	Anual
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	4,5	2n	2n	2n
Matemàtiques i la seva Didàctica	4,5	1r	1r	1r
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	6	1r	1r	2n
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	6	2n	2n	1r

SEGON CURS	C.A.	Quadrimestre	
		Grup A (matí)	Grup C (matí)
Educació Física i la seva Didàctica I	9	Anual	Anual
Pràctiques I	15	Anual	Anual
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	8	Anual	Anual
Bases Biològiques i Fisiològiques del Moviment	8	Anual	Anual
Organització del Centre Escolar	4,5	3r	3r
Aprenentatge i Desenvolupament Motor	6	4t	4t

TERCER CURS	Quadrimestre		
	C.A.	Grup A (matí)	Grup C (matí)
Pràctiques II	15	Anual	Anual
Educació Física i la seva Didàctica II	9	Anual	Anual
Teoria i Pràctica del Condicionament Físic	9	Anual	Anual
Psicomotricitat i Expressió Corporal	8	Anual	Anual
Sociologia de l'Educació	6	5è	5è
Idioma Estranger i la seva Didàctica (Ll. Anglesa/Ll. Francesa)	4,5	6è	6è

Complements de Formació: Mestre d'Educació Física a Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Els/les estudiants de MEF que volen accedir al 2n cicle de CAFE hauran d'haver cursat 45 crèdits de complements de formació. Aquests complements de formació corresponen a les assignatures següents:

- *Teoria i Història de l'Esport* (6c)

- *Fonaments dels Esports* (24c).

Aquests 24 crèdits es cobreixen amb 4 assignatures de 6 crèdits a escollir entre: *Activitats aquàtiques; Fonaments dels Esports: iniciació esportiva; Activitats esportives a la Natura; Esports d'aventura; Fonaments dels Esports: Bàsquet; Fonaments dels Esports: Futbol.*

- *Bases Biològiques i Mecàniques de les activitats físiques i esportives* (9c)

- *Fonaments i Manifestacions bàsiques de la Motricitat Humana* (6c)

A aquells/es estudiants que cursaran els complements de formació durant la diplomatura de MEF se'ls recomana l'itinerari descrit a la taula següent.

Assignatura	Horari	Curs recomanat	Observacions
Teoria i Història de l'Esport	Bloc C d'optatives Dimarts i Dijous de 8'30 a 10h Tutories dimarts de 10 a 11h	2n	És lliure elecció per a MEF
Activitats aquàtiques	Bloc A d'optatives Dilluns i dimecres de 12'30 a 14h Tutoria dilluns de 11'30 a 12'30	2n	És optativa per a MEF
Fonaments dels esports: iniciació esportiva	Bloc B d'optatives Dimarts i dijous de 12'30 a 14h Tutories dimarts de 11'30 a 12'30	2n	És optativa per a MEF
Fonaments dels esports: Bàsquet	Dimarts i dijous de 15 a 16'30 (1r quadrimestre)	2n o 3r	És optativa per a MEF
Fonaments dels esports: Futbol	Dimarts i dijous de 15 a 16'30 (2n quadrimestre)	2n o 3r	És optativa per a MEF
Activitats esportives a la Natura	Bloc H d'optatives Dimecres de 15 a 17h (1r i 2n quadrimestres)	2n o 3r	És optativa per a MEF
Esports d'aventura	Bloc H d'optatives Caps de setmana (2n quadrimestre)	2n o 3r	Es lliure elecció per a MEF

Assignatura	Horari	Curs recomanat	Observacions
Bases Biològiques i Mecàniques de les act. Físiques i esport.	1r Q al Bloc A d'optatives (dilluns/dimecres de 12'30 a 14 i tutoria el dilluns de 11'30 a 12'30) 2n Q al Bloc C d'optatives (dimarts i dijous de 8'30 a 10h i tutoria dimarts de 10 a 11)	3r	Es lliure elecció per a MEF
Fon. i Manif. Bàsiques de la Motricitat Humana	Bloc B d'optatives Dimarts i dijous de 12'30 a 14	3r	Es lliure elecció per a MEF

Complements de Formació: Mestre d'Educació Física a Psicopedagogia

Processos Psicològics Bàsics	6 crèdits
Psicologia Social	6 crèdits
Psicologia de la personalitat	6 crèdits
Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Inv. Psicològica	6 crèdits

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE PRIMER CURS

Didàctica General

PROFESSORAT: Esther FATSINI i MATHEU
Rosa GUITART i ALED
Ramon SITJÀ i DOMÈNECH

Anual. 10,5 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics:

- a) Identificar i analitzar els aspectes principals que configuren el treball docent.
- b) Viure i reflexionar sobre els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola a través de la realització de pràctiques.
- c) Conèixer, aplicar i analitzar estratègies, metodologies i recursos que permetin dur a la pràctica el treball docent.
- d) Establir relacions entre la realitat escolar i l'entorn cultural i social, entenent l'escola com un fenomen educatiu complex.

L'assignatura de Didàctica General inclou dins de la seva programació 15 de dies d'estada en una escola per tal de mantenir el contacte amb la realitat educativa des del primer curs de la carrera. L'estada es realitzarà a mig curs i l'estudiant assistirà a l'escola assignada en l'horari de 9 a 17h, sense classes a la Facultat.

CONTINGUTS:

1. Introducció

- 1.1. Què és la Didàctica?
- 1.2. Acció educativa

2. Les finalitats educatives

- 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
- 2.2. Finalitats de l'educació avui

3. L'escola

- 3.1. Característiques de l'escola. Context escolar.
- 3.2. Estructura de l'escola. Sistema Educatiu
- 3.3. Models d'escola

4. Currículum escolar i avaluació

- 4.1. El currículum com a procés de presa de decisions
- 4.2. Anàlisi dels components del currículum
- 4.3. Models d'ensenyament/aprenentatge i currículum. El constructivisme.
- 4.4. Recursos educatius i materials didàctics
- 4.5. Planificació didàctica. Seqüències didàctiques
- 4.6. Paper de l'avaluació a l'escola

5. Fer de mestre

- 5.1. L'actuació del mestre: experiència, pràctica i teoria docent, expectatives
- 5.2. L'equip de mestres
- 5.3. La presa de decisions davant el coneixement escolar
- 5.4. La tutoria

6. L'infant i el grup-classe

- 6.1. Atenció a la diversitat
- 6.2. Agrupament d'alumnes
- 6.3. El grup d'alumnes
- 6.4. L'ambient de classe :
  - 6.4.1. Relacions mestre/alumnat
  - 6.4.2. Relacions entre alumnat

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: conferències, estades, visionat de films, exposició de materials, treball en grup, sortides, ús de tècniques de recollida d'informació, etc. Cal destacar també que des de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques, realitzades durant dues setmanes en una escola, que generen espais de reflexió sobre els aspectes treballats a l'assignatura.

AVALUACIÓ:

- Dues proves escrites: una cada quadrimestre.
- Treballs individuals sobre aspectes relacionats amb l'assignatura.
- Informe de l'estada a l'escola.
- Treball en grup sobre la planificació d'una Unitat de Programació.

Es valorarà, també, la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascuna de les parts abans esmentades.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Aldamiz-Echvarria, M.; *et al.* *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*. Barcelona: Graó, 2000.
- Antúnez, S.; *et al.* *Del projecte educatiu a la programació d'aula*, Barcelona: Graó, 1991.
- Bassedas, E.; Huguet, T.; Solé, I. *Aprendre i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó, 1996.
- Cela, J.; Palou, J. *Amb veu de mestre*, Barcelona: Eds. 62/Rosa Sensat, 1993.
- Cela, J. *Amb lletra petita*. Eds. 62/Rosa Sensat, 1996.
- Coll, C.; *et al.* *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*, Madrid: Santillana, Col. Aula XXI, 1992.
- Coll, C.; *et al.* *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó, 1993.
- Domènech, J., Arànega, S. *L'educació primària. Reptes, dilemes i propostes*. Barcelona: Graó, 2001.
- Escaño, J.; Gil de la Serna, M. *Como se aprende y como se enseña*. Barcelona: Horsori, 1992.
- Franch, J.; *et al.* *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*, Barcelona: Graó, 1996.
- Pujolàs, P. *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Rué, J. *El treball cooperatiu. L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*, Barcelona: Barcanova, 1991.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana*, Barcelona: Octaedro, 1998.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*, Barcelona: Graó, 1995.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Blanch, X. *Cinc cèntims sobre la reforma*. Barcelona: Proa, 1996.
- Fullan, M. i Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones M.C.E.P., 1997.
- Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata, 1992.
- Novak, J. D.; Gowin D. B. *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Sáenz, O. (dir.) *Didáctica general: Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil, 1994.
- Torrents, *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes «Guix», «Cuadernos de Pedagogía», «Aula» i «Perspectiva Escolar».

Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar

PROFESSORAT: Montse BENLLOCH I BURRULL
Montse MOIX i PUIG
Núria PADRÓS i TONEU

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS GENERALS:

Vincular dos gran àmbits d'estudi de la psicologia: la psicologia de l'educació i la psicologia del desenvolupament.

Conèixer, des de diferents perspectives, com i quins són els canvis globals que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència i comprendre el procés d'ensenyament i aprenentatge i els factors psicosocials que hi intervenen.

Tenint en compte el context educatiu en què ens trobem, la relació entre aquests dos coneixements ha de permetre l'efectivitat del procés d'aprenentatge i la intervenció psicològica i educativa.

CONTINGUTS:

- 1.- La psicologia: concepte, aproximació històrica, tendències, àmbits d'estudi.
- 2.- Les teories sobre el desenvolupament
- 3.- Les teories psicològiques de l'aprenentatge
- 4.- El desenvolupament abans de néixer
- 5.- El nou-nat
- 6.- Desenvolupament psicològic en la primera infància (0-2 anys)
  - Creixement físic i desenvolupament psicomotor fins als 2 anys
  - Desenvolupament cognitiu durant els dos primers anys
  - Desenvolupament socioafectiu durant la primera infància
- 7.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació infantil (2-5 anys)
  - Desenvolupament físic i psicomotor
  - Desenvolupament intel·lectual i processos cognitius
  - Desenvolupament del llenguatge
  - Desenvolupament emocional i afectiu
  - Conducta social i desenvolupament de normes i valors
  - Desenvolupament de la personalitat
- 8.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació primària (6-12 anys)
  - Processos cognitius i desenvolupament intel·lectual
  - Coneixement social i desenvolupament de normes i valors
  - Desenvolupament psicosexual
  - Desenvolupament de la personalitat
- 9.- Determinants de l'aprenentatge
  - Capacitat intel·lectual
  - Motivació
  - Mètodes d'ensenyar a pensar
  - Personalitat
  - Interacció professor/a-estudiant
  - Estructura i processos de l'aula
  - Habilitats socials
- 10.- La família com a context de desenvolupament dels fills
  - Fites i estratègies de socialització entre pares i fills

- Les relacions entre germans
  - Estimulació afectiva i cognitiva
  - Família i escola: pares i professors
- 11.- Mètodes d'investigació en Psicologia

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal i l'aplicació pràctica de coneixements.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

Assistència i participació a les classes

Diferents proves escrites sobre el contingut del temari, en diferents formats (exàmens, ressenyes i/o assaig).

Treball pràctic, individual i/o en petit grup.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs i exàmens.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- Castellví i Masjuan *Psicologia del desenvolupament*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Coll i altres (coord.). *Desarrollo psicológico y educación I i II*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Mayer, Richard. *Psicología de la educación*. Vol II. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Morrison, George. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Nye, R.D. *Las tres psicologías. Perspectivas de Freud, Skinner y Rogers*. Madrid: Thomson, 2002.
- Kenneth, T.; Eller, Ben. *Psicología educativa para la enseñanza edicaz*. Madrid: Thomson, 2000.
- Osterreith, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991.
- Pintrick, Paul; Schunk, Dale. *Motivación y aprendizaje*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Reeve, Johnmarshall. *Motivación y emoción*. Madrid: McGraw Hill, 1994.
- Sadurní, M; Rostán, C.; Serrat, E. *El desarrollo de los niños, paso a paso*. Barcelona: UOC, 2002.
- Sandtrock, J.W. *Infancia*. Madrid: McGraw-Hill, 2003.
- Shaffer, D.R. *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Thomson, 2000.
- Smith, Ed. i altres. *Introducción a la Psicología*. Madrid: Thomson, 2003.
- Wade, Carole i Tavris, Carol. *Psicología*. Madrid: Prentice Hall, 2003.
- Woolfolk, Anita. *Psicología educativa*. Madrid: Pearson Prentice Hall.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Bornas, X. *Desarrollo de la autonomía personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.
- Lipman, M. *Filosofía a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Novak, J. *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Pozo, Ignacio: *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1986.
- Rogers, C.R. *El proceso de convertirse en persona*. Barcelona: Paidós, 1972.
- Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.
- Beltran, Jesús i altres: *Procesos, estrategia y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.
- Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.
- Garber, S.; Garber, M. i Spizmen, R.: *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.
- Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
- Michelson, L. i altres: *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Levine, Mel. *Mentes diferentes, aprendizajes diferentes*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Pierce, J.M.: *Aprendizaje y cognición*. Barcelona: Ariel, 1998.

- Puente, Aníbal: *Cognición y aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 1998.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume.
- Tonucci, Francesco *Quan els infants diuen prou*. Barcelona: Graó, 2004.
- Trianes, M.V.: *Estrés en la infancia*. Madrid. Narcea, 1999.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.

Llengua, literatura i la seva didàctica

Didàctica de la llengua i de la literatura

PROFESSORAT: Francesc CODINA I VALLS
Teresa PUNTÍ i JUBANY
M. Àngels VERDAGUER i PAJEROLS

Anual. 12 crèdits

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics mínims que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequats per al seu ensenyament-aprenentatge a l'escola.

CONTINGUTS:

Escola i aprenentatges lingüístics

1. Societat, llengua i escola. La necessitat social dels aprenentatges lingüístics.
2. La variació lingüística: varietats associades als usos (registres) i als usuaris (dialectes). El paper de l'escola en relació a l'adquisició de les llengües i de la varietat comuna o estàndard. La norma lingüística. Anàlisi d'errors en L1.
3. Multilingüisme i situacions de llengües en contacte. Bases piscolingüístiques, sociolingüístiques i organitzatives de l'aprenentatge natural i acadèmic de la L1 i de la L2. El contrast català-castellà. La interferència. Anàlisi d'errors en L2.
4. L'ensenyament del català i en català: visió històrica. L'educació bilingüe i la immersió lingüística.

L'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua

1. La programació general de l'àrea de llengua (català, castellà i llengües estrangeres) segons l'ordenació curricular.
2. Els eixos del treball de llengua: ús i comunicació; treball sistemàtic. Les habilitats lingüístiques en el bloc d'ús i comunicació. La gramàtica, el lèxic, la fonètica i l'ortografia en el bloc del treball sistemàtic.
3. Tècniques i recursos per al treball de llengua a l'escola. Anàlisi i tipologia de les activitats didàctiques. Seqüències didàctiques, projectes i tallers. Recursos per a l'ensenyament de la llengua i la literatura: els llibres de text i altres materials didàctics, les revistes especialitzades, etc.
4. El text en l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua. El text com a unitat de comunicació. Les propietats del text: adequació, cohesió i coherència. La diversitat textual: tipologies textuales. Característiques de l'ús oral i l'ús escrit de la llengua.

Les habilitats lingüístiques

1. Les habilitats perceptives: la comprensió oral i la comprensió lectora: programació, metodologia i recursos. El procés lector i les habilitats implicades en la lectura. El text literari.
2. Les habilitats productives: l'expressió oral i la composició escrita: programació, metodologia i recursos. El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
3. La integració del treball sistemàtic (gramàtica, lèxic, fonètica i ortografia) en el treball de lectura i de l'escriptura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es basarà en dues proves parcials, en un treball d'investigació i en activitats pràctiques que es realitzaran al llarg del curs. Aquestes quatre notes parcials faran mitjana sols en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a aprovat (5), i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Notes parcials	Percentatges en la nota global
Pràctiques de curs	25%
Treball d'investigació	25%
Prova parcial I	25%
Prova parcial II	25%

1. La nota de pràctiques de curs s'obtindrà a partir del conjunt d'activitats individuals i de grup que es faran al llarg dels dos quadrimestres, a dins i a fora de l'horari de classe.
2. Les proves parcials I i II es realitzaran al final del primer i del segon quadrimestre, respectivament.
3. Òbviament, tant les pràctiques de curs com les proves parcials I i II podran ser recuperades en els exàmens de juny i setembre.
4. Els exàmens i treballs amb deficiències lingüístiques i formals no seran avaluats de contingut, i per tant seran considerats com a no presentats.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1993.
 Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.
 Castellà, J.M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.
 Colomer, T; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
 Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem, 1992.
Disseny curricular. Ensenyament Primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.
 Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
 Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.
 Tusón, J. *L'escritura*. Barcelona: Empúries, 1996.
 Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.
 Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Eduoc/Proa, 1998.

Revistes

- Articles de Didàctica de la llengua i la literatura*
Cavall Fort
Escola Catalana
Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3 i 4, 1997.
 Boix, E.; Vila, F. X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
 López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.
 Payrató, L. *La interferència lingüística. Comentari i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
 Bassols, M.; Torrent, A. *Models textuais*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
 Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
 Cassany, D. *Construir l'escritura*. Barcelona: Empúries, 2000.
 Cassany, D. *La cuina de l'escritura*. Barcelona: Empúries, 1993.
 Cassany, D. *Reparar l'escritura*. Barcelona: Graó, 1993.
 Díaz, E. i altres. *Llegir, comprendre i aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
 López del Castillo, Ll. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
 Badia, D.; Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
 Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.

Revistes

Guix

In-fàn-ci-a

Webgrafia

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. <http://cultura.gencat.net/>

Institut d'Estudis Catalans. <http://www.iecat.net/default.htm>

TERMCAT. Centre de Terminologia. <http://www.termcat.net/>

Consorti per la normalització lingüística. <http://www.cpnl.org/index.htm>

Real Academia Española. <http://www.rae.es>.

Educació Artística i la seva Didàctica

Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual

PROFESSORAT: Montsita RIEROLA i DEMAS
Miquel PÉREZ i MAS
Laia SOLÉ i COROMINA
Lluís SOLÉ i SALA
Arnau VERNIS i LLAMBIAS

Anual. 13,5 crèdits

OBJECTIUS:

Donar a conèixer els codis lingüístics, els procediments tècnics bàsics i algunes estratègies didàctiques que permetin als futurs mestres de dur a terme una educació a l'aula incorporant al procés d'ensenyament-aprenentatge les expressions musical, plàstica i audiovisual, des d'un punt de vista cultural, analític i pràctic.

CONTINGUTS:

Bloc I - MÚSICA:

1. Coneixements per a la pràctica dels elements bàsics del llenguatge musical. Implicacions didàctiques.
Repertori:
  - 1.1 Signes generals i llur significat.
  - 1.2 Aspectes rítmics.
  - 1.3 Aspectes mètrics.
  - 1.4 Aspectes melòdics.
  - 1.5 Coneixement a través del cant en comú d'un repertori de cançons, tradicionals catalanes i d'altres, prou significatiu des del punt de vista cultural i també tenint present la futura professió dels estudiants. Comentari i situació puntual de cada cançó. Educació de la veu: principis bàsics.
2. Música, cultura i societat:
  - 2.1 Presència de la música en la societat.
    - 2.1.1 Nocions de caire teòric:

Quina presència té la música en el nostre entorn. Quina funcionalitat se li atribueix. Quin tractament se li dona. Quina importància se li reconeix en la vida sobretot cultural de la nostra societat. Quina missió de li confia, individualment i socialment, segons els pobles i les cultures.
    - 2.1.2 Pràctica:
      - a) Aportar experiències observades directament, viscudes, referenciades, sobre qualsevol manifestació de caràcter musical en la societat actual.
      - b) Posada en comú: presentació, ordenació i aclariments sobre el material aportat.
3. Música: Projecció didacticopedagògica:
  - 3.1 Repàs esquemàtic dels valors pedagògics i didàctics de la música:
    - 3.1.1 Nocions de caire teòric:
      - 1) Facultats psíquiques i físiques principals de la persona que la música sol activar coordinadament des del moment de la seva creació fins a la seva darrera manifestació. Reflexió particular sobre la contribució de la música en el desenvolupament harmònic de totes les facultats en l'educand.
      - a) Àrea psíquica: creació; conceptes; lògica; sensacions; emocions.
      - b) Àrea corporal: els sentits; la veu; el silenci i el so físics; la motricitat i l'eurítmia; el domini i la llibertat corporals.

- c) Àrea social: l'expressivitat; la convivència; la comunicació; la compenetració; la comprensió; la participació; la cooperació.
- 2) Repàs general i puntual de detalls significatius de la incidència de les cançons en l'educació global de la persona i la comunitat.
- 3) Pràctica: Anàlisi de cançons que tenen com a centre d'interès la infantesa, sota el punt de vista dels seus valors pedagògics i didàctics.

Bloc 2 - PLÀSTICA:

- 1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:
  - 1.1 Elements bàsics: l'espai i el pla.
  - 1.2 L'espai com un tot i el pla com un límit de l'espai.
  - 1.3 Límits d'espai.
  - 1.4 Plans horitzontal, inclinat i vertical.
- 2. El punt:
  - 2.1 El punt com a element gràfic mínim.
  - 2.2 El punt en l'espai.
  - 2.3 El punt sobre el pla.
  - 2.4 Capacitat expressiva del punt.
  - 2.5 Experimentació del punt sobre diferents suports, amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.
- 3. La línia:
  - 3.1 Estudi de la línia com a dinàmica del punt.
  - 3.2 La línia en l'espai.
  - 3.3 La línia sobre el pla.
  - 3.4 Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció del que representa.
  - 3.5 Divisió dels límits de l'espai.
  - 3.6 Línies tancades.
  - 3.7 Lectura de formes (contorn, entorn).
- 4. El color:
  - 4.1 Descomposició de la llum: prisma òptic.
  - 4.2 Color matèria (pigmentació).
  - 4.3 Colors primaris.
  - 4.4 Gammes cromàtiques.
  - 4.5 Comportament dels colors.
  - 4.6 Exercicis de gradació del color (valors).
  - 4.7 Colors càlids i colors freds.
  - 4.8 Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.
- 5. Composició:
  - 5.1 Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.
  - 5.2 Simetries o asimètries.
  - 5.3 Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.
  - 5.4 Composició de línies que divideixen el límit de l'espai.
  - 5.5 Composició de formes tancades
- 6. La matèria:
  - 6.1 Possibilitats expressives de la matèria.
  - 6.2 Textures.
  - 6.3 Texturació de la matèria per a la seva manipulació.
  - 6.4 Composició de textures.
- 7. El volum:
  - 7.1 Volums en l'espai.

- 7.2 Incidència de la llum.
- 7.3 El buit com a volum interior.
- 8. Proporcions:
  - 8.1 Dimensió.
  - 8.2 Relació en les dimensions.
  - 8.3 Mòdul.
  - 8.4 Modulació de l'espai, modulació del pla.
  - 8.5 La figura humana.
- 9. Perspectiva:
  - 9.1 Concepte de distància en profunditat.
  - 9.2 Exercicis de perspectiva per proporció, situació a diferents plans.
  - 9.3 Exercicis de perspectiva en base a les línies de fuga.
  - 9.4 Exercicis de perspectiva per mitjà del color (sensació de profunditat).

Bloc 3-AUDIOVISUALS

- 1. Introducció:
  - 1.1 La imatge i la representació de la realitat
  - 1.2 La imatge preindustrial i industrial.
  - 1.3 Electrònica i cibernètica: la desmaterialització de la imatge.
- 2. Tecnologies dels mitjans audiovisuals:
  - 2.1 Fotografia: de imatge fotoquímica a digital.
  - 2.2 La representació del moviment: el cinema.
  - 2.3 La instantaneïtat teledifusiva.
  - 2.4 L'enregistrament electrònic: el vídeo.
- 3. Els llenguatges de l'audiovisual:
  - 3.1 Llenguatge cinematogràfic i relat audiovisual.
  - 3.2 El "dialecte" televisiu.
- 4. Lectures de la imatge:
  - 4.1 Anàlisi de la imatge fixa i seqüencial.
  - 4.2 Propostes metodològiques per a l'anàlisi del film.
  - 4.3 Publicitat: la imatge retòrica.
- 5. Explotació i didàctica dels recursos audiovisuals :
  - 5.1 El potencial educatiu i expressiu de la imatge fixa.
  - 5.2 Didàctica de la imatge en moviment.
  - 5.3 El guió: l'escriptura audiovisual.
  - 5.4 El vídeo a l'escola: eina d'aprenentatge i socialització.

AVALUACIÓ:

Contínua a través de l'assistència activa i interessada i de la demostració de la competència en els coneixements específics de cada bloc. La nota final es basarà en la mitjana de les notes obtingudes en cadascun dels tres blocs aprovats.

L'avaluació del Bloc 1 constarà d'una prova escrita sobre la música en la societat i la cultura, i una prova sobre la pràctica musical. El Bloc 2 s'avaluarà a partir de la presentació de les propostes i dels exercicis gràfics corresponents. El Bloc 3, s'avaluarà percentualment a partir dels treballs i exercicis proposats a classe.

BIBLIOGRAFIA:

Bloc 1. Música:

Bibliografia bàsica:

Blacking, J., *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo Editorial, 1994.

- Busqué, M., *Violet Sant Pere i Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981.
- Busqué, M.; Pujol, A., *Ximic*. Berga: Amalgama, 1996.
- De Candé, R., *Diccionari de la Música*. Barcelona: Ed. 62, 1967.
- Maideu, J., *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Maideu, J., *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Willems, E., *El valor humano de la educación musical*. Barcelona-Buenos Aires: Paidós, 1981.

Bloc 2. Plàstica:

Bibliografía bàsica:

- Argan, G.C., *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
- Dondis, D.A., *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Fabris, G., *Color (proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
- Maltese, C., *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
- Munari, B., *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Panosfsky, E., *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
- Pedrola, A., *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
- Rudolf, A., *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
- Arheim, R., *El pensamiento visual*. Madrid: Alianza Editorial
- Baladan M.; Juanola, R., *L'educació visual a l'escola*. Barcelona: Ed 62, 1984.

Bibliografía complementària:

- Cirlot, Juan Eduardo *El espíritu Abstracto*, Barcelona: Labor.
- Gardner, H. *Arte mente y cerebro*, Barcelona: Paidós
- Gombrich, Huchberg, Blas *Arte percepción y realidad*, Barcelona: Paidós
- Coll, Cèsar *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Generalitat Catalunya, Departament d'Ensenyament. Barcelona, 1986.
- Hargreaves. D.J. *Infancia y educación artística*, Madrid: Morata
- Blanch, Xavier *Cinc centims sobre la reforma educativa*. Barcelona: Proa.
- Soler Fierrez, Eduardo *El despertar de los sentidos*. Madrid: Escuela Española, 1986.
- Vigotsky. L.S. *La imaginación y el arte en la infancia*. Madrid: Akal.

Bloc 3: Audiovisual

Bibliografía bàsica:

- Aparici, R.; Garcia, A.; Valdivia, M. *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
- Ardid, M. i altres. *La competència bàsica en Tecnologies de la Informació i de la Comunicació*. http://www.xtec.es/escola/tec_inf/tic [2002].
- Bartolomé, A. *Nuevas tecnologías en el aula. Guía de supervivencia*. Barcelona: Editorial Graó, 1999.
- Cabero, J.; Salinas, J.; Duarte, A.M.; Domingo, J. *Las nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid: Síntesis Educación, 2000.
- De Pablos, J.; Jiménez, J. *Nuevas tecnologías. Comunicación Audiovisual y Educación*. Barcelona: Cedecs, 1998.
- Ferrés, J. *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Ferrés, J. (coord.) *Com veure la TV? I, II i III*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Concell de l'Audiovisual de Catalunya, 1998.
- Ferrés, J. *Educar en la cultura del espectáculo*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Maquinay, A. i altres. *La competència bàsica en educació audiovisual*. <http://www.xtec.es/audiovisuals/competencies/index.html> [2002].
- Romaguera, J. i altres. *El cinema a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.

Bibliografía complementària:

- Aparici, R.; Matilla, A. *Lectura de imágenes*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1989.

- Ferrés, J.; Bartolomé, A.R. *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
- Fontcuberta, J. *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Gubern, R. *Del bisonte a la realidad virtual*. Barcelona: Anagrama, 1998.
- Martínez Abadía, J. *Introducción a la tecnología audiovisual*. Televisión, vídeo, ràdio. Barcelona: Paidós, 1992.
- Pérez, M. *Diccionari dels mitjans audiovisuals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Soler, L. *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

Noves Tecnologies aplicades a l'educació

PROFESSORAT: Sònia ESTEVE I FRIGOLA
Joan CALLARISA i MAS
Marta MARIMON i MARTÍ

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Familiaritzar-se amb els equipaments informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, full de càlcul, presentacions multimèdia).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Conèixer les principals propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la tecnologia de la informació i de la comunicació a l'escola i analitzar-ne els diversos àmbits d'utilització.
5. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment la tecnologia de la informació i de la comunicació a partir de la seva consideració com a eix transversal.
6. Dissenyar activitats d'aprenentatge en les quals s'utilitzin les noves tecnologies.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. Les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació a la societat:
  - 1.1 Impacte de les TIC a la societat actual.
  - 1.2 Nocions bàsiques: maquinari i programari.
  - 1.3 Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
    - 1.3.1 El processador de textos.
    - 1.3.2 El full de càlcul.
    - 1.3.3 Les presentacions multimèdia.
    - 1.3.4 La telemàtica.
2. La Tecnologia de la Informació a l'educació:
  - 2.1 Propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la TI a l'escola.
    - 2.1.1 Marc normatiu i repercussions curriculars.
    - 2.1.2 Projectes desenvolupats.
  - 2.2 La TI al centre: àmbits d'utilització.
    - 2.2.1 Com a recurs administratiu.
    - 2.2.2 Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge:
      - a) Com a objecte d'estudi.
      - b) Com a recurs per a l'aprenentatge:
      - c) Repercussions en els projectes de centre.
  - 2.3 La TI a l'aula:
    - 2.3.1 Característiques principals dels entorns d'aprenentatge amb ordinador.
    - 2.3.2 Possibilitats educatives dels programes informàtics a les diferents àrees curriculars.
    - 2.3.3 L'ordinador al servei de l'educació especial.
    - 2.3.4 Creació d'un entorn d'aprenentatge amb ordinador.
  - 2.4 La formació del professorat en la TI: formació inicial i permanent.

METODOLOGIA:

El professorat introduirà cada bloc de contingut de l'assignatura. Posteriorment, es treballarà indivi-

dualment o en parelles a partir d'un dossier d'apunts i es realitzaran una sèrie d'exercicis. Els dubtes que sorgeixin s'aniran resolent en petit grup. Paral·lelament es realitzaran diferents activitats grupals que fomentin l'aprenentatge col·laboratiu. Es farà un seguiment d'aquesta activitat grupal, amb la finalitat de valorar tot el procés educatiu. El treball a l'aula es basarà sobretot en l'activitat de l'alumnat. El paper del professorat serà bàsicament d'orientació i de suport a aquesta activitat.

AVALUACIÓ:

Per avaluar l'assignatura serà obligatòria l'assistència a classe i la participació de l'estudiant en les diferents activitats proposades. Es valorarà el treball continuat de l'estudiant al llarg de tot el quadrimestre. La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels aspectes següents:

a) Treball individual:

- activitats fetes a classe sobre eines informàtiques (20%) : internet (5%), Word (5%), Excel (5%), Clic (5%)
- participació en un debat virtual sobre el paper de les TIC a la societat (5%)
- reflexions a partir de lectures recomanades (5%)

b) Treball en grup:

- paquet d'activitats amb el programa Clic (25%)
- treball final de cerca d'informació a Internet sobre un tema relacionat amb les Noves Tecnologies aplicades a l'Educació, en el qual s'hauran de posar en pràctica les eines informàtiques treballades des de l'assignatura (40%)
- exposició del treball final amb Power Point (5%)

Per aprovar l'assignatura serà necessari haver superat satisfactòriament totes les activitats

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bartolomé, A. *Tecnología educativa*. Madrid: Síntesis, 1999.
- Castells, M. *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 1,2,3. Madrid: Alianza, 1997.
- Gallego, D., Alonso, C., Cantón, I. *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Barcelona: Oikos-Tau, 1996.
- Gros, B. *El Ordenador invisible. Hacia la apropiación del ordenador en la enseñanza*. Barcelona: Gedisa EDIUOC, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, 2000.
- San José, C. *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona: Horsori, 1994.
- Wolton, D. *Internet, ¿y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación*. Barcelona: Gedisa, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bartolomé, A. «Los ordenadores en la enseñanza están cambiando». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 5-9.
- Bornas, X. et al. «Noves tecnologies i atenció a la diversitat». *Suports*, 1998, vol. 2, núm. 2, p. 4-12.
- Dalmau, S. «Lús dels mitjans informàtics a l'escola primària». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 28-31.
- Grané, M. «¿Informática infantil? ¿Por qué un ordenador en infantil?» *Aula de Innovación Educativa*, 1998, núm. 67, p. 9-12.
- Monogràfic: «L'escola i la societat de la informació». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 19-38.
- Moral, J.M.; et al. «Sistemas Multimedia en la Enseñanza». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 19-23.
- Moreno, M. «Manuel Castells. Retos educativos en la era de la información». *Cuadernos de Pedagogía*, 1998, núm. 271, p. 81-85.
- Quintana, J. «La dulce tecnología». *Novática*, 1995, núm. 117, p. 3-5.
- Quintana, J. «Multimèdia: què i per a què». *Guix*, 1997, núm. 233, p. 5-8.

WEBS RECOMANADES:

Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC): <http://www.xtec.es>

Ministerio de Educación y Ciencia. Tecnologías de la Información y la Comunicación educativas:
<http://wwwn.mec.es/educa/tice/index.html>

Ajuntament de Barcelona. L'educació a la ciutat de Barcelona: <http://www.bcn.es/educacio/>
Unesco: <http://www.unesco.org>

Pangea, Internet solidario: <http://www.pangea.org>

Revista Mitjans: <http://mitjans.pangea.org/>

Intercambiar información y experiencias en educación especial:

<http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>

Nueva Alejandría. El portal de los educadores: <http://www.nalejandria.com/>

Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa: <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>

EDUTECH (Revista electrónica de Tecnología Educativa): <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>

Revista Quaderns Digitals: <http://www.quadernsdigitals.net/>

Matemàtica i la seva didàctica

PROFESSORAT: Pau CASAÑAS i XURIACH
Sònia ESTEVE i FRIGOLA

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

1. Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil i de Primària i, al mateix temps, un domini dels continguts bàsics que la integren.
2. Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
3. Contemplar les nocions bàsiques de didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.

CONTINGUTS :

1.- Educació matemàtica

- 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
- 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes de 2 a 12 anys.
- 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil i Primària.
- 1.4. Criteris metodològics generals i criteris segons les edats.
- 1.5. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.

2.- La Lògica a l'escola

- 2.1. Diferents tipus d'activitats, amb material i amb simbologia escrita. Exercicis directes i inversos.
- 2.2. Les relacions. Tipus de relacions i treball segons edats.
- 2.3. Les agrupacions. Jocs «del sí i del no» amb una i amb dues qualitats.
- 2.4. Les transformacions o canvis de qualitats.
- 2.5. Paral·lelisme entre els exercicis de lògica amb qualitats i altres de similars amb quantitats.

3.- Nombres i operacions

- 3.1. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
- 3.2. Relacions entre nombres.
- 3.3. Tres aspectes en la didàctica de les operacions: lògic, funcional i tècnic. Iniciació a les operacions de suma i de resta.
- 3.4. La base decimal de numeració. Lectura i escriptura de números. Valor posicional de les xifres.
- 3.5. Material manipulable, càlcul mental i ús de la calculadora.
- 3.6. Ampliació del camp de coneixement dels nombres. Procés a seguir per part dels alumnes.
- 3.7. Operacions de multiplicar i dividir. Introducció dels nombres fraccionaris.
- 3.8. Nombres decimals. La seva naturalesa. Operacions amb decimals.
- 3.9. Quadrats, cubs i noció d'arrel quadrada. Potències en general.
- 3.10. Múltiples i divisors.

4.- Problemes

- 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
- 4.2. Tipologies de problemes.
- 4.3. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes
- 4.4. Trets comuns entre jocs i problemes.

5.- Geometria

- 5.1. El paper de la Geometria en el coneixement de l'espai. Aspectes que es treballen.
- 5.2. Procés dels nens i nenes en l'aprenentatge de la Geometria, segons edats.
- 5.3. Diferents tipus de propietats geomètriques: topològiques, projectives i mètriques

- 5.4. Relacions de posició per criteris topològics, de direcció i de coordenades.
  - 5.5. Estudi i classificacions de figures i cossos geomètrics.
  - 5.6. Iniciació a les transformacions geomètriques i la seva aplicació a l'estudi de figures i cossos.
- 6.-Magnitud i Mesura
- 6.1. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures.
  - 6.2. La mesura com a pràctica. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
  - 6.3. Ús dels instruments de mesura.
  - 6.4. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a l'escola.
- 7.- Estadística i Probabilitat.
- 7.1. Diferents passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics (diversos tipus).
  - 7.2. Introducció dels paràmetres estadístics elementals.
  - 7.3. Alguns experiments aleatoris. Noció d'atzar.

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el quadri-mestre corresponent. Cada bloc es treballarà en tres fases:

- Aprofundiment teòric de la matèria.
- Anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir.
- Orientacions didàctiques per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels estudiants, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petits grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial que servirà per a alliberar matèria i per configurar la nota final, i una prova final.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final.
3. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.
4. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
5. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Alsina, A. (2004): *Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos*. Madrid: Narcea.
- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Castelnuovo, E. *La geometria*. Barcelona: Ketres, 1981.
- Giménez, J. i Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Gorgorió, N. *Matemàtiques y educación. Retos y cambios desde una perspectiva internacional*. Barcelona: Graó, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Llibres

- Autors diversos. *Actes I Jornades de Didàctica de les Matemàtiques de la Universitat de Vic*. Vic: Facultat d'Educació, 2000.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.
- Canals, M.A. *El càlcul mental i la calculadora*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.

- Cascallana, M.T. *Iniciación a la matemática. Materiales y recursos*. Madrid: Santillana, 1988.
- Codina, R.; Enfedaque, J.; Mumbrú, P. i Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial /Publicacions de la UB / Publicacions de la UAB, 1992.
- Dienes, Z.P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972
- Esteve, E. et al. *Més de 7 materials per a l'aprenentatge de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Fisher, R. i Vince, A. *Investigando las matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Primària*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Piaget J. i Szeminska. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe, 1982

Revistes

- *Biaix*, revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, 1992.
- *L'Escaire*: revista de didàctica de les Matemàtiques. Barcelona: Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, 1979.
- *Suma*: revista sobre la enseñanza y aprendizaje de las matemáticas. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas, 1988.
- *Uno*: revista de didáctica de las matemáticas. Barcelona: Graó Educación, 1994.

WEBS RECOMANADES:

- <http://www.educ.ar/>
- <http://www.mathsnet.net/dynamic/cindy/index.html>
- <http://www.standars.nctm.org/>
- <http://www.pisa.oecd.org/>
- <http://platea.pntic.mec.es/-aperez4/index.html>

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORAT: Joan CALLARISA i MAS
Ramon RIAL i CARBONELL
Sebastià RIERA i CUSÍ
Jacint TORRENTS i BUXÓ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Consolidar els coneixements fonamentals necessaris per a l'ensenyament de les ciències naturals i les ciències socials a les etapes d'infantil i primària i adquirir una primera visió de com treballar a l'aula les àrees relacionades amb el coneixement del medi.

CONTINGUTS

BLOC I

1. El coneixement del medi.

- 1.1. El medi com a sistema.
- 1.2. Les ciències naturals i les ciències socials en l'estudi del medi.
- 1.3. El coneixement del medi a l'escola.

BLOC II

1. El coneixement del medi natural.

- 1.1. Els éssers vius i els processos biològics.
  - 1.1.1. Les característiques dels éssers vius.
  - 1.1.2. Les funcions vitals en els animals i les plantes.
  - 1.1.3. Les relacions dels organismes amb el medi.
- 1.2. La matèria, els materials i les seves propietats.
  - 1.2.1. Els estats de la matèria i els canvis d'estat.
  - 1.2.2. Les propietats i el comportament dels materials.
- 1.3. El funcionament dels sistemes físics.
  - 1.3.1. Les forces i el moviment.
  - 1.3.2. L'energia. Les seves manifestacions i els seus efectes sobre els sistemes físics.
- 1.4. La Terra a l'Univers.
  - 1.4.1. Origen i composició de l'Univers.
  - 1.4.2. El Sistema Solar.
  - 1.4.3. La Terra com a planeta.

BLOC III

1. El coneixement del medi social i cultural

- 1.1. L'espai i temps.
  - 1.1.1. La construcció social de l'espai i el temps.
  - 1.1.2. Unitats de mesura del temps
  - 1.1.3. El temps històric i social.
  - 1.1.4. La percepció de l'espai.
  - 1.1.5. La representació cartogràfica.
- 1.2. Societat i Cultura.
  - 1.2.1. Evolució humana i tecnologia.
  - 1.2.2. La població.
  - 1.2.3. Les activitats humanes.
  - 1.2.4. L'organització política.

METODOLOGIA:

L'assignatura es treballarà d'una forma activa i participativa de manera que la implicació i el treball de l'estudiant adquireixen una importància fonamental.

L'assignatura serà impartida per dos professors, un especialista en ciències socials i l'altre especialista en ciències naturals.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir d'una prova escrita i del treball dirigit i individual de cada alumne. Es valorarà la participació a les activitats de classe i l'assistència a altres activitats proposades al llarg de l'assignatura.

Per superar l'assignatura cal aprovar totes les parts, es considerarà, però, aquells que treguin un mínim de 4 de l'examen o dels treballs.

Els instruments i criteris de càlcul són els següents:

1. Examen de continguts, 50% de la nota final a repartir de la següent manera: Bloc I 10%, Bloc II 20% i Bloc III 20%.
2. Treballs individuals i col·lectius, 50% de la nota final a repartir de la següent manera: Naturals 25%, Socials 25%.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Benejam, P.; Pagès, J. (coord.) *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1998.

Banet, E. *Los procesos de nutrición humana*. Madrid: Síntesis, 2001.

Calaf, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-tau, 1994.

Calaf, R. i altres *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.

Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata, 1998.

Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.

Lahera, J.; Forteza, A. *Ciencias físicas en primaria y secundaria*. Madrid: Editorial CCS, 2003.

Pedrinaci, E. *Los procesos geológicos internos*. Madrid: Síntesis, 2001.

Prieto, T. i altres *La materia y los materiales*. Madrid: Síntesis Educación, 2000.

Pujol, R.M^a. *Didáctica de las ciencias en la educación primaria*. Madrid: Síntesis, 2003.

Tilló, T. *Didáctica de las ciencias naturales: Biología*. Barcelona: Edicions de la UB, 1999.

Trepal, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.

Varela, M.P. *Electricidad y magnetismo*. Madrid: Síntesis, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Coneixement del medi natural. Actualització científica. Vic: Eumo Editorial, 1994.

Coneixement del medi natural. Propostes didàctiques. Vic: Eumo Editorial, 1994.

Langaney, A. i altres. *La història més bella de l'home*. Barcelona: Ed 62, 1999.

Morin, E. *Els 7 coneixements bàsics per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya, 2000.

Morin, E. *Tenir el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.

Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.

Bolós, M. de (dir.) *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.

Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1998.

Cavalli-Sforza, L.G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM, 1994.

García Ruiz, A.L. (coord) *Didáctica de las ciencias sociales en la educación primaria*. Sevilla: Algaida Editores, 1993.

Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-tau, 1983.

Panareda, J.M. *Resum de geografia física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.

Panareda, J.M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.

Síposium de didáctica de las ciencias sociales. 10è. Logroño: Universidad de la Rioja, 1999.

Trepat, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.
Trilló, T. *Didáctica de les ciències naturals. Biologia*. Barcelona: Edicions UB, 1999.

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSORAT: Eulàlia COLLELLDEMONTPUJADAS

Joan SOLER i MATA

Anna GIRBAU i FERRÉS

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de Mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants i dels pedagogs i educadors més influents de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

Bloc I: L'educació i les institucions educatives

1. Aproximació al concepte d'educació.

- 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
- 1.2. Àmbits educatius.
- 1.3. Educació i Pedagogia.

2. Principis i institucions educatives.

- 2.1. Els sistemes educatius. L'evolució del sistema escolar a Catalunya i Espanya.
- 2.2. Els centres educatius. L'evolució històrica de l'educació escolar.

Bloc II: Esbós de pedagogia contemporània

3. El mapa dels corrents pedagògics: del repte de l'educació per a tothom a l'educació al llarg de la vida.

4. Els inicis de la Modernitat.

4.1. Principis:

La Il·lustració i l'educació com a dret universal. Limitacions en la pràctica educativa.

4.2. Corrents pedagògics:

De la filosofia a la pedagogia: el naturalisme, l'idealisme, el romanticisme i el racionalisme.

De la ciència a la pedagogia: l'empirisme i el positivisme.

4.3. Les institucions educatives i les experiències pedagògiques:

El paidocentrisme. La descoberta de la infància.

La discussió sobre educació pública - educació privada.

La introducció de noves àrees temàtiques en l'educació formal.

L'aportació de l'educació cívica.

5. La Modernitat utòpica.

5.1. Principis:

Les societats en transformació: la democratització de l'ensenyament.

La presència del moviment polític en l'educació

L'emergència de les noves ciències de l'educació

5.2. Corrents pedagògics:

Pedagogia activa i renovació pedagògica

Pedagogia socialista i marxista

Pedagogies antiautoritàries

5.3. Les institucions educatives i les experiències pedagògiques:

La consolidació dels sistemes educatius.

Els nous continguts de l'educació.

Les noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge.

6. La crisi de la modernitat.

6.1. Principis:

De la mundialització a la globalització.

L'impacte de les teories econòmiques.

La tecnificació de les pedagogies.

6.2. Perspectives pedagògiques:

Pedagogies tecnològiques.

Pedagogies psicològiques.

Pedagogies crítiques i de les minories.

6.3. Les institucions educatives i les experiències pedagògiques:

Redefinició de les funcions de les escoles: els reptes del segle XXI.

L'educació al llarg de la vida

La complexitat com a font i forma educativa.

L'educació fora de l'escola. La ciutat educadora.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

Les sessions de classe constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.

A l'inici del quadrimestre es presentarà una proposta de textos o llibres de lectura i es donaran orientacions per a la realització d'un treball escrit.

Durant el quadrimestre es realitzaran activitats orals i escrites i comentaris de textos i d'altres documents audiovisuals (vídeos, diapositives, pel·lícules, etc.) que seran avaluats de forma individual. Caldrà preparar i realitzar una activitat en grup sobre un apartat del programa que serà avaluada de forma grupal.

A l'inici del quadrimestre també es lliurarà un Pla de treball de les diferents activitats que s'hauran de realitzar.

La tutoria és una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball, etc.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

Realització d'activitats de classe, de forma individual i/o en grup.

Treball individual: Lectura i comentari de textos o llibre.

Prova escrita sobre els continguts de l'assignatura.

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe (individuals i en grup)	3
-Treball a partir de la lectura d'un llibre	4
-Prova escrita (final del quadrimestre)	3
Total	10

La suma només es farà quan els tres apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Esteve, J.M. *La tercera revolució educativa. La educació en la societat del coneixement*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Mallart, J.; Teixidó, M. i Vilanou, C. (ed.) *Repensar la pedagogia, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/Eumo, 2001.
- Pozo Andrés, M. del Mar (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2004.
- Meirieu, Ph. *En la escuela hoy*. Barcelona: Rosa Sensat – Octaedro, 2004.
- Negrín, O. y Vergara, J. *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de estudios Ramon Areces, 2005 (2ª ed.)
- Núñez, L. i Romero, C. *Pensar la educación. Conceptos y opciones fundamentales*. Madrid: Pirámide, 2003.
- Trilla, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2001.
- VVAA. *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía, 2000
- Viñao, A. *Escuela para todos. Educación y modernidad en la España del siglo XX*. Madrid: Marcial Pons Ediciones de Historia, 2004

Bibliografia complementària:

- Borrás, J.M. (dir.) *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos sociales, 1996.
- Carreño, M. ed. *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Dávila, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.
- Delgado, B. (dir.) *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Diversos autors. *30 retratos de maestras*. Madrid: Cuadernos de Pedagogía-CissPraxis, 2005.
- Escolano, A. *La educación en la España contemporánea*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2002.
- Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Lomas, C. (ed.) *La vida en las aulas*. Barcelona: Paidós, 2002.
- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Ocatadro, 1997.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Negrín, O. i Vergara, J. *Antología de textos de teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de estudios Ramon Areces, 2005.
- Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE SEGON CURS

Educació Física i la seva Didàctica I

PROFESSORAT: Eduard RAMÍREZ i BANZO
Gemma TORRES i CLADERA

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura es divideix en tres blocs d'objectius:

Primer bloc:

- Conèixer què és el joc i saber-lo utilitzar com a recurs didàctic.
- Saber seqüenciar i classificar els jocs
- Elaborar i portar a terme a nivell pràctic una sessió de jocs.
- Gaudir amb la realització de jocs

Segon bloc:

- Comprendre el significat i la importància de l'E.F.
- Conèixer els aspectes bàsics per ensenyar l'Educació Física de forma eficaç.
- Definir metodologies d'ensenyança ajustades a l'educació primària
- Elaborar una Unitat de programació i portar a terme una sessió d'Educació Física.

METODOLOGIA:

Les sessions es desenvoluparan combinant la part teòrica de l'Educació Física amb la part pràctica. És molt important la participació activa de tots els estudiants per obtenir una bona assimilació de tot el que comporta l'educació per mitjà de l'activitat física. Tant en les sessions teòriques com pràctiques serà important la discussió i el debat per tal de reflexionar sobre els problemes de l'Educació Física.

CONTINGUTS:

Primer bloc:

1- Teoria del joc:

- 1.1- Definició de joc, exercici, formes jugades i esport.
- 1.2- Elements constitutius del joc:
  - 1.2.1- Elements quantitativs.
  - 1.2.2- Elements qualitativs.
  - 1.2.3- Jocs amb significació pràctica.
- 1.3- Teories del joc.
- 1.4- Classificacions del joc:
  - 1.4.1- Seqüenciació del joc en el currículum de primària.
  - 1.4.2- El joc i en les diferents etapes del desenvolupament.

2- El joc educatiu:

- 2.1- El joc i el treball dels continguts actitudinals. El joc i la resolució de problemes.
- 2.2- Com presentar un joc, dirigir-lo i avaluar-lo.
- 2.3- Variar el joc, un recurs per variar nous resultats.

3- Pràctica dels diferents tipus de joc.

Segon bloc:

4- Introducció al concepte d'educació física:

- 4.1- Aproximació al concepte actual d'Educació Física: Finalitats i objectius generals de l'àrea

- d'Educació Física a Primària.
- 4.2- L'Educació Física a l'escola. Justificació de l'àrea.
- 4.3- Concepte de didàctica de l'Educació Física.
- 5- Anàlisi i aprofundiment dels cinc blocs de continguts a l'etapa de primària.
- 6- La sessió i l'ensenyament eficaç de l'Educació Física
- 6.1- L'aprenentatge de l'alumne-a i l'ensenyament eficaç de l'Educació Física.
- 6.1.1- Organització de la sessió: Parts de la sessió, el temps, la formació de grups i el material.
- 6.1.2- El/la mestre/a d'Educació Física: Actitud a la classe.
- 6.2- Les tasques i les activitats.
- 6.2.1- L'elaboració de tasques
- 6.2.2- Evolució de la tasca i l'activitat.
- 6.2.3- Presentació i motivació per la tasca.
- 6.2.4- Tipus de tasca en funció de la presentació: No definides, semidefinides i definides.
- 6.3- Construir una metodologia d'ensenyament per a primària:
- 6.3.1- Estils d'ensenyament de descobriment i de resolució de problemes.
- 6.3.2- Objectius de procés obert i conductuals.
- 6.3.3- Elaboració d'una unitat didàctica i d'una sessió en una metodologia de descobriment a primària.

AVALUACIÓ:

Es considerarà bàsica l'assistència a les sessions pràctiques amb un mínim del 80%.

Avaluació formativa del primer bloc (50% de la nota final).

- Presentació d'un joc de forma pràctica i les seves possibles variants.
- Elaboració de les fitxes dels jocs i les seves variants.
- L'assistència a les classes i la participació activa

Avaluació formativa del segon bloc: (50 % nota final)

- Elaboració d'una unitat didàctica sobre els continguts treballats.

Presentació pràctica d'una sessió.

Observació i anàlisi de la sessió que s'ha portat a la pràctica en vídeo.

Exposició teòrica d'un bloc de continguts a primària en grups.

Lectura de diferents articles relacionats amb els continguts.

Exposició pràctica en petits grups sobre els estils d'ensenyament de descobriment/producció.

- Assistència i participació activa.
- Examen teòric.

* Per aprovar l'assignatura s'han de superar els dos blocs. En cas de suspendre un bloc, es realitzarà un examen final sobre el bloc suspès.

Observacions: Per a les classes pràctiques és obligatori portar roba i calçat esportiu.

BIBLIOGRAFIA:

A) Bàsica:

Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. *Currículum. Educació Primària*. Barcelona, 1994.

Florence, J. *Tareas significativas en Educación escolar*. Barcelona: INDE, 1991.

Galera, A. *Manual de didáctica de la educación física I y II*. Barcelona: Paidós, 2001.

Mosston, M. *La enseñanza de la educación física (la reforma de los estilos de enseñanza)*. Barcelona: Hispano Europea, 1993.

Siedentop, D. *Aprender a enseñar la Educación Física*. Barcelona: INDE, 1998.

Vázquez, B. *La educación física en la educación básica*. Madrid: Gymnos, 1989.

B) Complementària.

Blández, J. *La utilización del material y del espacio en Educación Física*. Barcelona: INDE, 1995.

- Blázquez, D. *Elección de un método en educación física: Las situaciones-problema*. Barcelona: Revista Apunts. Vol XIX, n. 74, juny de 1982.
- Blázquez, D. *La Educación Física*. Barcelona: INDE, 2002.
- Castañer, M i Camerino, O. *La educación física en la enseñanza primaria*. Barcelona. INDE. 1991.
- Conde Caveda, J.L. *Cuentos motores* (vol I i II). Barcelona: Paidotribo, 1984.
- Contreras Jordán, O. *Didáctica de la Educación Física*. Barcelona. INDE, 1998.
- Gonzalez Herrero M.E. *Educación Física en Primaria* (vol. I-V). Barcelona: Paidotribo, 1996.
- Guitart, R. *Jugar y divertirse sin excluir*. Barcelona: Graó, 1999.
- Pieron, M. *Didáctica de las actividades físicas y deportivas*. Madrid: Gymnos, 1988.
- Prat, M. *El perfil profesional del mestre especialista d'Educació Física*. Revista Apunts. n. 61, 2000.
- Rico, L; Madrid, D. *Fundamentos didácticos de la áreas curriculares*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Ríos, M; Blanco, A; Bonany, T; Carol, N. *El juego y los alumnos con discapacidad*. Barcelona: Paidotribo, 1998.
- Sáenz-López, P. *La importància de l'Educació Física a Primària*. Barcelona. Revista: Apunts n. 57. 1999.
- Sales, J. *El currículum de la educación física en primaria*. Barcelona: INDE, 2001.
- Sánchez Bañuelos, F. *Bases para una didáctica de la educación física y el deporte*. Madrid: Gymnos, 1992.
- Seirul-lo, F. *Apunts d'educació física de base*. INEFC Barcelona 94-96.
- Sicilia, A; Delgado, M. *Educación Física y Estilos de Enseñanza*. Barcelona: INDE, 2002.
- Varis. *La educación física en primaria reforma* (vol. I i II). Barcelona: Paidotribo, 1993.

Webs recomanades:

Per als jocs: - <http://www.xtec.es>. i <http://www.ctv.es/USERS/avicent/>

Per a Educació Física: <http://www.efdeportes.com>

Revistes:

- *Apunts d'Educació Física*.

- *Tàndem. Educació Física*.

Pràctiques I

PROFESSORS TUTORS: Tot el professorat de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS

Anual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el segon any del pla d'estudis de Mestre, Educació Física estan concebudes fonamentalment per a aprofundir en el coneixement de la institució del centre escolar, per a analitzar la dinàmica del grup-classe al si de l'aula i per exercitar-se en la confecció de propostes curriculars i didàctiques.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu de matí i tarda (sis hores diàries), els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS:

Durant les pràctiques l'estudiant ha d'actuar com a ajudant o col·laborador del mestre/a en la conducció del grup-classe, i s'encarregarà de totes aquelles activitats que, d'acord amb el mestre/a, pugui dur a terme. És important que l'estudiant es responsabilitzi d'alguns aspectes del treball escolar per tal d'introduir-se de manera activa en tot el que suposa fer de mestre. És indispensable, per tant, que l'estudiant tingui una activitat participativa i receptiva als suggeriments dels mestres de cara a l'aprofitament màxim de les pràctiques. També és aconsellable l'assistència a les activitats que l'escola realitza; des de les més habituals per al funcionament del centre (reunions de cicle, claustres...), fins a sortides, festes i activitats extraescolars, sempre que l'escola hi estigui d'acord. És indispensable la puntualitat a l'escola. A més de l'actuació com a practicant, una altra part fonamental de l'activitat és la memòria de pràctiques que l'estudiant haurà de redactar. És la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola. Les orientacions per a les Pràctiques I i per a la redacció de la memòria es lliuraran abans de l'inici del període de Pràctiques durant unes sessions de treball i de tutoria de caràcter obligatori.

La confecció de la memòria ha de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: La Facultat d'Educació disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants d'Educació Física realitzaran les pràctiques a Primària (de 1r a 6è).

Així mateix els estudiants podran realitzar les Pràctiques en una escola rural amb un pla de treball relacionat amb l'assignatura Seminari d'Escola Rural.

AVALUACIÓ:

Per aprovació de la Comissió Acadèmica de la UVic, l'assignatura de Pràctiques I és anual i té una única convocatòria (juny).

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de la valoració de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

- Informe positiu del mestre-tutor confirmat en l'entrevista i visita a l'escola.
- Intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
- Qualitat de la memòria de pràctiques en tots els seus apartats.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar cadascun dels apartats anteriors.

Les i els estudiants matriculats a l'assignatura de Pràctiques I han de presentar la Memòria de Pràctiques dins el termini fixat. Si el tutor o tutora de la Universitat considera que la Memòria està suspesa amb una nota igual o superior a 4, l'estudiant la podrà refer atenent les indicacions del seu tutor o la seva tutora abans del tancament de les actes de la convocatòria de juny.

Si es suspèn la convocatòria única (corresponent al juny) s'haurà de tornar a matricular l'assignatura i això suposarà repetir l'estada al centre i la Memòria corresponent.

D'acord amb la normativa del règim de permanència de la UVic, si un estudiant no supera l'assignatura de Pràctiques I després de dues convocatòries, el degà/degana del centre podrà fer la proposta al rector/a de la Universitat de desvincular l'estudiant dels estudis corresponents.

BIBLIOGRAFIA:

- Antúñez, S.; Del Carmen, L. M.; Imbernon, F.; Parcerisa, A.; Zabala, A. *Del projecte educatiu a la programació d'aula. El què, el quan i el com dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona: Graó, 1991.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: Graó, 1995.
- Coll, C. et al. *Los contenidos en la reforma. Enseñanzas y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L.M. *La planificació de cicle i curs*. Barcelona: ICE-Graó, 1993.
- Domínguez, G. Apologia del diario escolar. *Cuadernos de Pedagogía*. 256, p. 20-24.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Franch; Darder; Coll; Pèlach; *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gómez, J.; Navarro, P.; Vázquez, F. Diari escolar. *Guix*, 187, pp. 59-61.
- González; Latorre; *El mestre investigador*. Barcelona: Graó, 1987.
- Mauri; Valls; Gómez; *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. Barcelona: Graó, 1992. Col·lecció MIE.
- Torrents, M. *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.

Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial

PROFESSORAT: Olga PEDRAGOSA i XUCLÀ

Anual. 8 crèdits

OBJECTIUS:

Conèixer els aspectes bàsics de l'escola oberta a la diversitat des d'un enfocament inclusiu.

Entendre l'evolució de l'Educació Especial des dels models més selectius fins a l'actualitat.

Argumentar i defensar els principis que fonamenten l'Educació Especial en el marc de les escoles comprensives.

Latència a la diversitat de l'alumnat en el marc del sistema educatiu actual a Catalunya:

- Reconèixer les principals NEE que es poden derivar de les diferents condicions d'aprenentatge dels alumnes.

- Organitzar la resposta adequada per respondre les NEE que es poden presentar com a conseqüència de les característiques personals i de l'entorn, de forma temporal o permanent durant el seu procés d'aprenentatge.

- Identificar els recursos existents per l'adequació de les respostes educatives als alumnes amb NEE.

Proporcionar recursos bibliogràfics, metodològics i curriculars per ajustar la intervenció dels professionals en la millora de l'Atenció a la Diversitat.

Sensibilitzar el futur mestre del compromís que ha d'assumir el respecte i comprensió de les diferències individuals de l'alumnat, entenent-les com a font de riquesa a la qual ha de respondre des de la seva tasca diària com a docent.

CONTINGUTS:

BLOC I

1. La diversitat a l'escola.

2. El concepte d'Educació Especial i Necessitats Educatives Especials.

3. Model selectiu; integrador i inclusiu d'Atenció a la Diversitat.

4. L'atenció a l'alumnat amb NEE:

- 4.1. L'Avaluació Psicopedagògica.

- 4.2. Escolarització de l'alumnat amb NEE.

BLOC II

5. Les necessitats educatives especials derivades de:

- 5.1. La deficiència visual.

- 5.2. La deficiència auditiva.

- 5.3. La superdotació.

- 5.4. El dèficit d'atenció amb i sense hiperactivitat.

- 5.5. L'autisme.

- 5.6. La síndrome de Down.

- 5.7. Trastorns del llenguatge: la dislèxia.

BLOC III

6. Resposta Educativa i Estratègies d'Atenció a la diversitat:

- 6.1. Ensenyament multinivell.

- 6.2. Adaptacions curriculars.

- 6.3. Aprenentatge cooperatiu.

- 6.4. Autoregulació de l'aprenentatge.
7. La família de l'alumnat amb NEE
8. Recursos i serveis de suport per a l'alumnat amb NEE.

METODOLOGIA:

Les sessions de treball combinaran les explicacions i comentaris del professor amb la visualització de vídeos i posterior anàlisi del contingut, i la realització d'activitats pràctiques – individuals i en grup – per part dels estudiants.

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements:

- Un examen a final de cada quadrimestre.
- La realització d'un treball relacionat amb el desenvolupament d'un tema de l'apartat 5 del temari.
- Dues lectures obligatòries.
- Participació i assistència a l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Ainscow, M. *Necesidades educativas especiales en el aula*. Madrid: Narcea, 1995.
Puigdemívol, I. *Necessitats Educatives Especials*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
Paula, I. *Educación Especial. Técnicas de Intervención*. McGraw Hill, 2003.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bautista, R. *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Málaga: Aljibe, 1991.
Fortes, M.C. *Bases psicológicas de la Educación Especial*. València: Promolibro, 1996.
Giné, C. *Evaluación psicopedagógica y necesidades educativas especiales*. Barcelona: Masson, 2000.
Gisbert, J. *Educación Especial*. Madrid: Cincel, 1985.
Illan, N. *Didáctica y organización en la educación Especial*. Málaga: Aljibe, 1996.
Mayor, J. *Manual de Educación Especial*. Madrid: Anaya, 1989.
Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
Sánchez, A. *Necesidades e intervención psicopedagógica*. Barcelona: PPU, 1993.
Stainback i Stainback. *Curriculum considerations in inclusive classrooms*. Baltimore: Paul H. Brookes, 1992.

Revistes :

Les principals revistes relacionades amb l'Educació Especial presents a la Biblioteca de la UVic són:

Fiapas

Integración (revista sobre ceguesa i deficiència visual)

Integración (revista sobre implants coclears)

Journal of Learning Disabilities

Revista de Logopedia, Foniatria y Audiología

Suports

Siglo cero

Teaching Exceptional Children

The journal of special education

Bases Biològiques i Fisiològiques del Moviment

PROFESSORAT: Francesc MARIN i SERRANO
Anna MORETA i ROVIRA

Anual. 8 crèdits.

OBJECTIUS:

L'objectiu és aconseguir que l'estudiant sigui capaç de reconèixer i descriure l'anatomia del cos humà i el funcionament, a nivell macroscòpic i microscòpic, dels diferents òrgans i sistemes de l'organisme humà.

Cal que l'alumne, conegui i domini el comportament normal de l'ésser humà i l'adaptació a l'exercici físic.

CONTINGUTS:

I. Anatomia funcional de l'aparell locomotor

I. L'aparell locomotor

- Nomenclatura anatòmica
- Osteologia. Generalitats
- Astrologia. Generalitats.
- Mitologia. Generalitats.

2. Estudi anatomicofuncional del cap i del tronc

- Cap: ossos, articulacions i músculs
- Columna vertebral
- Caixa toràcica: ossos, articulacions i músculs. Diafragma
- Regió abdominal. Musculatura. Funcionalitat

3. Estudi anatomicofuncional de l'extremitat superior

- Ossos, articulacions i músculs.

4. Estudi anatomicofuncional de l'extremitat inferior

- Ossos, articulacions i músculs.

II. Anatomia i fisiologia dels aparells i sistemes en relació a l'exercici físic.

I. El múscul esquelètic. El seu funcionament.

- Estructura macroscòpica dels músculs.
- Estructura microscòpica del múscul esquelètic. La cèl·lula muscular
- Funció del múscul esquelètic. Mecanisme de la contracció muscular
- Relaxació muscular
- Tipus de fibres musculars
- Efectes de l'entrenament sobre els diferents tipus de fibres musculars

2. Metabolisme energètic

- Fonts d'energia
- Vies metabòliques energètiques

3. Sistema cardiovascular i activitat física

- Estructura i funció del cor
- Estructura i funció del sistema vascular
- Estructura i funció del sistema limfàtic
- Estructura i funció la sang
- Respostes i adaptacions cardiovasculars a l'activitat física

4. Sistema respiratori i activitat física

- Funció respiratòria i aparell respiratori
- Volums i capacitats pulmonars
- Intercanvi i transport de gasos
- Resposta a l'activitat física
- 5. Aparell digestiu i activitat física.
  - Estructura i funció de l'aparell digestiu.
  - Tub digestiu i òrgans auxiliars.
  - Estructura i funció del fetge. El fetge i el metabolisme.
- 6. Sistema nerviós i activitat física
  - Sistema nerviós: estructura i característiques
  - Transmissió de l'impuls nerviós
  - Sensació i percepció
  - L'acte motor
- 7. Sistema endocrí i activitat física
  - El sistema endocrí: concepte i organització
  - Naturalesa de les hormones: estructura, emmagatzematge, secreció i mecanismes d'acció
  - Glàndules de secreció interna
  - Sistema endocrí i activitat física
- 8. El nen i l'activitat física
  - Fisiologia de l'activitat física en el nen. Diferències.
  - Valoració funcional en el nen.

METODOLOGIA:

Les sessions de l'assignatura seran:

- a) exposició per part del professor,
- b) treball dirigit individual
- c) treball dirigit en grup.

També hi haurà sessions pràctiques en grups reduïts en el laboratori de fisiologia.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura comportarà haver de demostrar els coneixements adquirits tant a les classes teòriques com a les pràctiques.

Avaluació final,

- Examen teòric: 70 % de la nota final.
- Treball individual: 20 % de la nota final.
- Treball en grup: 10 % de la nota final.

L'examen teòric constarà de preguntes tipus test de resposta múltiple. Cada una de les preguntes mal contestades resten 0,33 punts.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Astrand, Per-Olof. *Fisiología del trabajo físico*. 3a ed. Madrid: Médica Panamericana, 1992.
- Barbany, J.R. *Fisiología del ejercicio físico y del entrenamiento*. Barcelona: Paidotribo, 2002.
- Blandine Calais-Germain. *Anatomía para el movimiento*. Barcelona: Los Libros de La Liebre de Marzo. 1994.
- Fox Suart, I. *Fisiología humana*. Madrid: McGraw-Hill cop. 2003.
- Gosling, J.A. *Anatomía Humana*. Madrid: Mosby Doyma. 1994.
- Guillén del Castillo, M.; Linares Girela, D. *Bases biológicas y fisiológicas del movimiento humano*. 2002.
- Guyton, Arthur C.; Hall, John E. *Tratado de fisiología médica*. 9a ed. Madrid: McGraw-Hill Interamericana, 1997.

- Herrera, E. *Bioquímica aspectos estructurales y vías metabólicas*. Madrid: McGraw-Hill. Interamericana, 1991.
- Lehninger, A.L. *Principios de Bioquímica*. Barcelona: Omega, 1984. (L'edició original és del 1982).
- Netter, F.H. *Sistema musculoesquelético: anatomía, fisiología y enfermedades metabólicas*. Barcelona: Ediciones Científicas y Técnicas, 1993.
- Sinnatamby, Chummy S. *Anatomía de Last regional y aplicada*. Barcelona: Paidotribo. 2003.
- Stryer, L. *Bioquímica*. Barcelona: Reverté, 1995.
- Wilmore, J. H.; Costill, D.L. *Fisiología del esfuerzo y del deporte*. 4a ed. Barcelona: Paidotribo. 2001.

Organització del Centre Educatiu

PROFESSORAT: Gemma BOLUDA i VIÑUALES
Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS

Quadrimestral. 4,5 crèdits

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura pretén proporcionar els elements bàsics sobre el funcionament dels centres educatius, ja que la tasca dels mestres no es centra únicament i exclusivament en l'àmbit de l'aula, sinó en el centre a nivell global. S'ofereix una visió àmplia de la seva tasca com a elements actius en l'organització i la vida del centre, i es prepara l'alumnat per a la seva estada en el centre educatiu durant el període de pràctiques o per valorar-ne el funcionament després d'haver-les realitzat.

OBJECTIUS:

- Endinsar-se en el ple coneixement de la vida d'un centre educatiu.
- Sensibilitzar els alumnes de cara al treball en equip en els centres.
- Reconèixer els indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per millorar-ne el funcionament.

CONTINGUTS:

1. Educació i organització del centre educatiu.
  - 1.1. Centres educatius i entorn social: Canvis socials, culturals...
  - 1.2. Naturalesa i característiques de les organitzacions educatives.
  - 1.3. Organització de l'escola rural. La Zona Escolar Rural.
2. Polítiques educatives i el marc legal en educació.
  - 2.1. Legislació de l'àmbit educatiu.
  - 2.2. L'actual sistema educatiu i la tipologia de centres docents.
3. La comunitat educativa.
  - 3.1. El principi de l'autonomia del centre educatiu.
  - 3.2. L'escola com espai de relacions humanes. El clima educatiu.
  - 3.3. La participació en la gestió del centre educatiu: àmbits i nivells de participació.
  - 3.4. La comunicació i gestió amb els agents externs.
4. La planificació, els plantejaments institucionals del centre i l'avaluació.
  - 4.1. Allarg termini
    - 4.1.1 El Projecte Educatiu de Centre. El Projecte Lingüístic.
    - 4.1.2. El Projecte Curricular de Centre. El Pla d'Acció Tutorial.
    - 4.1.3. El Reglament de Règim Intern.
  - 4.2 A curt termini
    - 4.2.1. El Pla Anual. Els Plans Específics.
    - 4.2.2. La Programació d'Aula.
    - 4.2.3. La Memòria. L'avaluació institucional per la qualitat dels centres. Instruments de seguiment, control i millora.
    - 4.2.4. El pressupost i la gestió econòmica.
5. L'organització dels recursos humans.
  - 5.1. Estructura d'un centre educatiu: òrgans i funcions. Organigrama.
  - 5.2. El professorat. Els equips de treball docent. La coordinació. La funció docent: tutoria. Drets i deures del professorat.
  - 5.3. Agrupaments dels alumnes. Flexibilitat i diversitat a l'aula i al centre. Drets i deures dels alumnes.
  - 5.4. Les relacions família-escola. Les associacions de pares i mares d'alumnes.

- 5.5. El personal no docent en els centres educatius (PND).
6. L'organització dels recursos materials i recursos funcionals.
  - 6.1. L'arquitectura i els espais educatius.
  - 6.2. Els equipaments i el material didàctic.
  - 7.1. La distribució del temps i els horaris.
  - 7.3. La documentació escolar.
7. Els centres educatius: Reptes de futur.

METODOLOGIA:

Es realitzaran debats a partir de temes d'actualitat, de visionat de vídeos, etc. També es faran activitats a classe de resolució de situacions, explicacions per part del professorat, comentaris de textos, treballs en petits grups i exposicions de treballs.

AVALUACIÓ:

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- Treballs individuals i/o grupals a classe.
- Un treball col·lectiu sobre un tema d'organització d'un centre educatiu.
- Una prova escrita sobre els continguts del programa.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Antúnez, S. *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE-Horsori, 1993.
- Armengol, C.; Feixas, M.; Pallarès, R.M. *Seguint el fil de l'organització*. Bellaterra: UAB, 2000.
- Cantarero, J.; Martínez, A. *Viure la democràcia a l'escola. Eines per intervenir a l'aula i el centre*. Barcelona: Editorial Graó, 1999.
- Diversos autors *Informe educativo 2002. la calidad del sistema educativo*. Madrid: Santillana, Fundación Hogar del Empleado, 2002.
- Diversos autors *Estrategias organizativas de aula. Propuestas para atender la diversidad*. Barcelona: Graó, 2001.
- Domènech, J.; Viñas, J. *La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo*. Barcelona: Graó, 1997.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización y gestión de centros educativos*. Barcelona: Praxis, 1994.
- García, F. *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Málaga: Aljibe, 1997.
- La ley de calidad de la Educación*. Madrid: Creaciones Copyright, 2003.
- Marchesi, A. *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza Editorial, 2000.
- Martínez, M. i Bujons, C. (coords.). *Un lugar llamado escuela. En la sociedad de la información y de la diversidad*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Santamaría, G. *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEG*. Alcalá: Universidad de Alcalá, 1998.
- Santos, M.A. *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona: Aljibe, 1997.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Cantón, I. (coord.). *La implantación de la calidad en los centros educativos. Una perspectiva aplicada y reflexiva*. Madrid: Ed.CCS, 2001.
- Diversos autors *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.
- El sistema educatiu avui. Situació actual i perspectives*. Barcelona: Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya, 2001.
- Gimeno, J. i Carbonell, J. (coords.). *El sistema educativo. Una Mirada crítica*. Madrid: Praxis, 2004.
- Les competències locals en matèria d'ensenyament a Catalunya*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea d'Educació, 1998.
- Puig, J.M. *Com fomentar la participació a l'escola*. Barcelona: Editorial Graó, 1997.
- Santos, M.A. *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares*. Madrid: Akal, 1990.

Aprentatge i Desenvolupament Motor

PROFESSORAT: Gemma BOLUDA i VIÑUALES

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS

- Entendre la importància del desenvolupament motor en el procés de desenvolupament de la persona
- Conèixer els factors que incideixen en el procés de desenvolupament motor en edat escolar
- Promoure uns coneixements teòrics i pràctics sobre l'aprenentatge i la seva aplicació a l'educació en el context escolar
- Saber elaborar seqüències d'ensenyament que afavoreixin un tipus d'aprenentatge i desenvolupament motor adient en l'àmbit de l'Educació Física escolar
- Comprendre les relacions entre desenvolupament i aprenentatge
- Entendre la importància del treball de les habilitats motrius bàsiques i específiques a Primària.

CONTINGUTS

Bloc A) DESENVOLUPAMENT MOTOR

1. Desenvolupament motor: definicions
2. Creixement i maduració
  - Biotipologies
  - Edats del creixement
  - Factors reguladors del creixement i desenvolupament físic postnatal
  - Anàlisi del creixement prenatal i postnatal
3. El desenvolupament motor a la infància
  - De les conductes motrius a les habilitats motrius bàsiques i específiques
  - Tendències seculars i predicció del creixement físic
  - Relació exercici – creixement
  - La investigació i estudi del desenvolupament motor
4. Models explicatius del desenvolupament i l'aprenentatge motor
  - Del conductisme a les noves tendències
5. Desenvolupament motor: reflexions
  - Dilema herència – entorn
    - a. Importància dels factors ambientals
    - b. Relació maduració – exercici
    - c. Importància del moviment del nen
  - Com es produeix el desenvolupament motor?
  - Importància del desenvolupament motor del nen
6. Estimulació: reflexions
  - Importància de l'estimulació
  - Estimulació precoç: avantatges i perills de la no intervenció oportuna

Bloc B) APRENTATGE

1. Concepte d'Aprenentatge Motor
  - Definicions
  - Propietats de l'aprenentatge
  - Característiques de l'aprenentatge esportiu
2. Factors que influencien l'aprenentatge motor

Bloc C) HABILITATS MOTRIUS BÀSIQUES

Habilitats motrius bàsiques i habilitats motrius específiques

Bloc D) ACTIVITATS PRÀCTIQUES

- Sessions de treball corporal que a partir de jocs i activitats permetin experimentar directament alguns aspectes teòrics
- Situacions de simulació docent
- Reflexió i anàlisi d'activitats en petits grups i posada en comú
- Lectures i comentaris de textos especialitzats

METODOLOGIA:

Els aspectes teòrics es basaran en la creació d'interrogants que promoguin la reflexió i activació de coneixements

Treball en grup a classe per discutir aspectes diversos relacionats amb el temari

Exposicions dels estudiants d'un tema a preparar

Les activitats pràctiques demandaran la participació activa dels estudiants

AVALUACIÓ:

Per aprovar l'assignatura, cal:

- Assistència activa i participativa a les classes pràctiques (cal assistir a un 75% de les pràctiques per poder realitzar la primera convocatòria)
- Realització correcta dels treballs teòrics proposats durant el curs (30%)
- Superar una prova escrita a final de trimestre (70%)

Cal aprovar per separat els tres punts per poder aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Aguado, M. i altres. *Especialización del profesorado de educación infantil (0-6 años)*. Módulo 1-2 Ed. UNED-MEC, 1997.

Bassedas, E., Huguet, T., Solé, I. *Aprender e enseñar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó, 1996.

Berk, L. *Desarrollo del niño y del adolescente*. Madrid: Prentice Hall, 2001.

Díaz, J. *La enseñanza y aprendizaje de las habilidades y destrezas motrices básicas*. Barcelona: Inde, 1999.

Famose, J. *Aprendizaje motriz y dificultad de la tarea*. Barcelona: Paidotribo, 1992.

Florence, J. i altres. *Enseñar Educación Física en secundaria*. Barcelona: Inde, 2000.

Florence, J. *Tareas significativas en Educación Física escolar*. Barcelona: Inde, 1991.

Lleixà, T. i altres. *La educación infantil*. Vol I, II, III. Barcelona: Paidotribo, 1997.

Oña, A. i altres. *Control y aprendizaje motor*. Madrid: Síntesis, 1999.**

Pozo, I. *Aprendices y maestros. La nueva cultura del aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 2002.

Ruiz Pérez, L.M. *Desarrollo motor y actividades físicas*. Madrid: Gymnos, 1994.

Ruiz Pérez, L.M. *Deporte y aprendizaje*. Madrid: Visor, 1994.

Ruiz Pérez, L.M. *Competencia motriz*. Madrid: Gymnos.

Wicstrom, R. *Patrones motores básicos*. Madrid: Alianza Deporte, 1990.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

Doman, G. *Como multiplicar la inteligencia de su bebé*. Madrid: Edaf, 1996.

Entwistle, N. *La comprensión del aprendizaje en el aula*. Barcelona: Paidós, 1988.

Henson, K., Eller, B. *Psicología educativa para la enseñanza eficaz*. Madrid: Thomson, 2000.

Moreno, J.A., i altres. *Aprendizaje a través del juego*. Málaga: Aljibe, 2002.

Osterrieth, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1981.

Palacios, J. i altres. *Desarrollo psicológico y educación, I. Psicología evolutiva*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.

- Piéron, P. *Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas*. Barcelona: Inde, 1999.
- Riera, J. *Apunts de l'assignatura Aprenentatge i Desenvolupament Motor*. INEF Barcelona, 1993.
- Roca Balasch, J. *Desarrollo motor y psicología*. Colección INEF. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1983.
- Ruiz Pérez, L.M. i altres. *Desarrollo, comportamiento motor y deporte*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Singer, R. *El aprendizaje de las acciones motrices en el deporte*. Barcelona: Hispano-Europea, 1986.
- Stamback, M. *Tono y psicomotricidad*. Pablo del Río editor, 1978.
- Stassen Berger, K., Thompson, R. *Psicología del desarrollo: Infancia y adolescencia*. Editorial Médica Panamericana, 1997.
- Villar, F., Pastor, E., *Psicología evolutiva models de desenvolupament cognitiu*. Valls: Universitat Rovira i Virgili, 2003.

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE TERCER CURS

Pràctiques II

PROFESSORS TUTORS: El professorat de l'àrea d'Educació Física i Esports de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS

Anual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el tercer any del pla d'estudis de la diplomatura de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir les estratègies psicopedagògiques i didàctiques aplicables i adaptades a aquelles àrees i activitats vinculades a l'especialitat de mestre que cursa l'estudiant.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu de matí i tarda (sis hores diàries), els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant ha de col·laborar amb el mestre-tutor en la conducció del grup-classe, en l'atenció individualitzada als estudiants i en l'elaboració de les estratègies curriculars de les diverses unitats didàctiques que es treballin.

Ha d'analitzar i reflexionar en relació a les funcions i la pràctica docent dels mestres d'Educació Física dins l'equip de mestres de l'escola.

Ha d'analitzar el currículum de l'àrea d'Educació Física i reflexionar sobre diferents metodologies i concepcions dels processos d'ensenyament i aprenentatge en aquesta àrea. Ha de planificar i desenvolupar una unitat de programació de l'àrea d'Educació Física.

Ha de redactar un diari de pràctiques que serà la base de l'elaboració de la Memòria de Pràctiques. La Memòria suposa la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola.

Les orientacions per a les Pràctiques II i per a la redacció de la Memòria es lliuraran abans de l'inici del període de Pràctiques durant unes sessions de treball i de tutoria de caràcter obligatori.

La confecció de la Memòria haurà de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLE I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: La Facultat d'Educació disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Les Pràctiques II es fan a l'etapa de primària col·laborant amb el mestre especialista d'Educació Física.

AVALUACIÓ:

Per aprovació de la Comissió Acadèmica de la UVic, l'assignatura de Pràctiques II és anual i té una única convocatòria (juny).

Per als estudiants, les Pràctiques II comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicle i departaments d'escola, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.

4. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
5. Presentació de la memòria de pràctiques (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana)

La nota final de l'avaluació de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

- Informe escrit del mestre-tutor.
- Intercanvis d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
- Avaluació de la Memòria de Pràctiques.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar cadascun dels apartats anteriors.

Les i els estudiants matriculats a l'assignatura de Pràctiques II han de presentar la Memòria de Pràctiques dins el termini fixat. Si el tutor o tutora de la Universitat considera que la Memòria està suspesa amb una nota igual o superior a 4, l'estudiant la podrà refer atenent les indicacions del seu tutor o tutora abans del tancament de les actes de la convocatòria de juny.

Si es suspèn la convocatòria única (corresponent al juny) s'haurà de tornar a matricular l'assignatura i això suposarà repetir l'estada al centre i la Memòria corresponent.

D'acord amb la normativa del règim de permanència de la UVic, si un estudiant no supera l'assignatura de Pràctiques II després de dues convocatòries, el degà/degana del centre podrà fer la proposta al rector/a de la Universitat de desvincular l'estudiant dels estudis corresponents.

Sociologia de l'Educació

PROFESSORAT: Anna GÓMEZ i MUNDÓ
Montse MARTIN i HORCAJO

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa; el desenvolupament i les diferències “nord-sud”; l'expressió de la democràcia i els conflictes de valor que genera la convivència, són alguns exemples de problemàtiques del món actual, de tensions que necessiten de l'estudi i la reflexió sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat i sobre les polítiques educatives que es promouen. Adquirir algunes habilitats necessàries per a la pràctica reflexiva i prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica de la realitat són necessaris per poder pensar l'acció educativa; recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius, així com estudiar les relacions entre societat i escola són objectius centrals de l'assignatura.

CONTINGUTS:

1. Els orígens i l'objecte de la sociologia.
2. Educació i societat: problemàtiques del món actual i marc prospectiu de l'educació.
3. Educació, drets humans, democràcia i desenvolupament.
4. Les funcions socials de l'escola i altres entorns educatius.
5. Polítiques, reformes educatives i moviments de renovació pedagògica.
6. Qui educa? La responsabilitat compartida de mestres, família i comunitat.
7. Una mirada a la realitat: l'anàlisi de la realitat global i local.
  - 7.1. La infància ahir i avui. Els drets de l'infant.
  - 7.2. Els joves i les seves problemàtiques (violència, drogoaddiccions...).
  - 7.3. Gènere i igualtat. La realitat de la coeducació.
  - 7.4. Diversitat: assimilació, multiculturalitat i interculturalisme.
  - 7.5. El fracàs escolar. Qui fracassa?
  - 7.6. Educació i treball: la difícil confluència de dos camins.

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures, anàlisi de premsa, vídeos i altres activitats –individuals i de grup– que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- a) La participació i realització de les activitats individuals i de grup que es proposin en les diferents sessions.
- b) La lectura i reflexió escrita d'un llibre relacionat amb els continguts de l'assignatura.
- c) La realització d'una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Bonal, X. *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós, 1998.

Carbonell, J. *L'escola, entre la utopia i la realitat: 10 lliçons de sociologia de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.

- Cardús, S. (coord.). *La mirada d'un sociòleg. Què és fa, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: Proa/UOC, 1999.
- Chomsky, N. *La (Des) educació*. Barcelona: Crítica, 2001.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Dubet, F.; Martuccelli, D. *En la escuela. Sociología de la experiencia escolar*. Buenos Aires: Losada, 1998.
- Durkheim, E. *Educació i Sociologia*. Vic: Eumo, 1991.
- Fernández Enguita, M. (ed.). *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Fernández Enguita, M. *La escuela a exámen. Un análisis sociológico para educadores y otras personas interesadas*. Madrid: Pirámide, 1997.
- Giner, S. *Sociología*. Barcelona: Península, 1979.
- Guerrero, A. *Manual de sociología de la educación*. Madrid: Síntesis, 1996.
- Imbernón, F. (coord.). *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 1997.
- Morín, E. *Sociología*. Madrid: Tecnos, 1995.
- Rotger, J.M. (coord.). *Sociología de l'educació*. Vic/Barcelona: Eumo Editorial, UAB, UB, 1990.
- Sánchez de Horcajo, J.J.; Uña, O. (coord.). *La sociología. Textos fundamentales*. Madrid: Libertarias / Profundi, 1996.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA:

- Arias, M. *Adultos a la fuerza. La explotación laboral de la infancia*. Barcelona: Intermón, 1998.
- Bonal, X. *Las actitudes del profesorado ante la coeducación*. Barcelona: Graó, 1997.
- Carbonell, J. *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata, 2001.
- Carbonell, J.; Torrents, R.; Tort, A.; Trilla, J. *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Cardús, S. *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Diversos Autors *Els joves sense titulació*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1998.
- González, A.; Lomas, C. (coords.). *Mujer y educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó, 2002.
- Jares, X. *Educación y derechos humanos*. Madrid: Popular, 1999.
- Jelloun, T.B. *El racisme explicat a la meva filla*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- López, I.; Alcalde, A.R. (coords.). *Relaciones de género y desarrollo. Hacia la equidad de la cooperación*. Madrid: Ediciones de La Catarata, 1999.
- Pajares, M. *La inmigración en España*. Barcelona: Icària, 1998.
- Pérez de Armiño, K. (dir.). *Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo*. Barcelona: Icària, 2000.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Sáez, F. *El crepuscle de la democràcia*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- Salamanca, A. *Otro mundo es posible y necesario. Alternativas frente a la globalización neoliberal y para una mundialización democrática*. Barcelona: Mediterrània, 2001.
- Sastre, G.; Moreno, M. *Resolución de conflictos y aprendizaje emocional*. Barcelona: Gedisa, 2002.
- Sau, V. *Reflexiones feministas para principios de siglo*. Madrid: Horas y Horas, 2000.
- Terricabres, J.M. *I a tu, què t'importa? Els valors. La tria personal i l'interès col·lectiu*. Barcelona: La Campana, 2002.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: CEAC, 1997.

Educació Física i la seva Didàctica II

PROFESSORAT: Eduard COMERMA i TORRAS
Gemma BOLUDA i VIÑUALES

Anual 9. crèdits.

OBJECTIUS:

- Aportar els coneixements bàsics per a l'elaboració, control i millora de les unitats de programació i la seva avaluació.
- Dotar el futur mestre d'eines necessàries per tal d'avaluar l'Educació Física a primària.
- Conèixer les tècniques i tàctiques bàsiques de diferents esports
- Vivenciar els principals esports alternatius
- Saber elaborar seqüències d'ensenyament esportiu apropiades a les característiques i necessitats dels infants.
- Conèixer el caràcter global i interdisciplinari del currículum mitjançant la integració de diferents àrees
- Entendre les diferències entre actituds, valors i normes
- Conèixer i valorar la importància de la incorporació en la programació dels temes transversals
- Gaudir amb la realització de les classes pràctiques.

PROGRAMA:

1. Bases per la programació en l'Educació Física.
  - 1.2. Concepte de programació.
  - 1.3. Justificació de la programació.
  - 1.4. Orientacions per programar en l'ensenyament primari.
2. L'avaluació.
  - 2.1. Concepte. Objecte de l'avaluació.
  - 2.2. Funcions, models i moments d'avaluació.
  - 2.3. Avaluació normativa i criterial
  - 2.4. Finalitats de l'avaluació
  - 2.5. Passos a seguir en l'elecció i elaboració d'instruments d'avaluació per una Unitat Didàctica.
  - 2.6. Quan avaluar?
  - 2.7. Instruments d'avaluació.
3. L'esport en edat escolar.
  - 3.1. Concepte d'esport. Definició, tipologia i classificació.
  - 3.2. Esport educatiu.
4. Iniciació als esports.
  - 4.1. Iniciació als esports individuals.
  - 4.2. Iniciació als esports col·lectius.
  - 4.3. Metodologies per a l'ensenyament de la tècnica i la tàctica esportiva.
5. Les activitats alternatives.
  - 5.1. Iniciació als jocs i esports alternatius.
  - 5.2. Metodologies per a l'ensenyament de les activitats alternatives.
6. Educació Física: Eixos transversals i interdisciplinarietat.
  - 6.1. Concepte d'eix transversal i aplicació a les classes d'Educació Física.
  - 6.2. Concepte d'interdisciplinarietat i aplicació a les classes d'educació Física.
  - 6.3. Actituds, valors i normes: concepte i aplicació dins les classes d'Educació Física.
  - 6.4. PCC i PEC: aplicació pràctica dins un projecte educatiu.
7. Activitats fora de l'escola.

- 7.1. Organització d'una activitat en el medi natural.
- 7.2. Participació en una Jornada esportiva escolar.

METODOLOGIA:

Les sessions es desenvoluparan combinant la part teòrica de l'Educació Física amb la part pràctica. És molt important la participació activa de tots els estudiants per obtenir una bona assimilació de tot el que comporta l'educació per mitjà de l'activitat física.

AVALUACIÓ:

L'estudiant podrà escollir entre dues opcions:

Opció A:

Avaluació formativa:

Els continguts de l'assignatura s'organitzen en diferents unitats. Cada unitat cal aprovar-la per separat segons els treballs proposats.

Cal assistir a un mínim del 70% de sessions pràctiques per poder presentar-se a la primera convocatòria.

Avaluació final:

– Un examen teòric, per les unitats que es proposin, basat en els conceptes introduïts en les sessions. Per aprovar l'assignatura cal aprovar l'avaluació formativa i la final.

Opció B (només en segona convocatòria)

Un examen teoricopràctic basat en els conceptes introduïts en les sessions és un 100% de la nota final.

Observacions:

- Per a les classes pràctiques és obligatori portar roba i calçat esportiu.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Blázquez, D. *Evaluar en Educación Física*. Barcelona: Inde, 1996.

López, V.M. *Prácticas de evaluación en Educación Física: estudio de casos en primaria, secundaria y formación del profesorado* Valladolid: Universidad de Valladolid, 1999.

Sales, J. *La evaluación de la Educación Física en primaria*. Barcelona: Inde, 1997.

Contreras, O. *Didáctica de la Educación Física*. Barcelona: Inde, 1998.

Delgado, M., Tercedor, P. *Estrategias de intervención en educación para la salud desde la Educación Física* Barcelona: Inde, 2002.

Gutiérrez Sanmartín, M. *Manual sobre valores en la Educación Física y el deporte*. Paidós: Barcelona, 2003.

Lucini, F. *Temas transversales y educación en valores*. Madrid: Anaya, 1994.

Palos, J. i altres. *Estrategias para el desarrollo de los temas transversales en el currículum*. ICE Universitat de Barcelona - Horsori, 2000.

Prat, M., Soler, S. *Actitudes, valores y normas en la Educación Física y el deporte*. Barcelona: Inde, 2003.

Ruíz Omeñaca, J.V. *Pedagogía de los valores en la Educación Física*. Madrid: CCS, 2004.

Blázquez, D. *La iniciación deportiva y el deporte escolar*. Barcelona: Inde, 1995.

Mosston, M. *La enseñanza de la educación física (la reforma de los estilos de enseñanza)*. Barcelona: Hispano Europea, 1993.

Sientotop, D. *Aprender a enseñar la Educación Física*. Barcelona: Inde, 1998.

Galera Antonio, D. *Manual de didáctica de la Educación Física, II*. Barcelona: Paidós Ibérica, 2001.

Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Primària*. Barcelona. Servei de difusió i publicacions del Departament d'Ensenyament, 1994.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

Mateo, J. *La evaluación educativa, su práctica y otras metáforas*. ICE – Horsori: Barcelona, 2000.

Mauri, T.; Miras, M. *L'avaluació en el centre escolar*. ICE de la Universitat de Barcelona, Graó: 1996.

Zorrilla i altres, *Evaluación de la Educación Física en la educación primaria*. ICE

- Castañer, M., Trigo, E., *La interdisciplinarietà en la educación secundaria obligatoria*. Barcelona: Inde, 1995.
- Ureña i altres *La Educación Física en Secundaria. Elaboración de materiales curriculares. Fundamentación teórica*. Barcelona: Inde, 1997.
- Diversos autors *Educar en valores en Educación Física* . Gobierno Vasco. Departamento de Educación, Universidades e Investigación, 1999.
- Castañer, M.; Trigo, E. *Globalidad e interdisciplina curricular en la enseñanza primaria*. Barcelona: Inde, 1995.
- Devís, J., Peiró, C. *Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados*. Barcelona: Inde, 1992.

Teoria i Pràctica del Condicionament Físic

PROFESSORAT: Ernest BAIGET i VIDAL
Javier PEÑA i LÓPEZ

Anual. 9 crèdits

Aquesta assignatura tindrà com a objectiu dotar l'estudiant de les eines necessàries per treballar la condició física a Educació Primària des d'un punt de vista teoricopràctic i contextualitzant les propostes realitzades. Coneixerem els diferents sistemes que integren un individu i com es tracten les diferents Capacitats Físiques Bàsiques i Facilitadores (Força, Velocitat, Resistència i Amplitud de Moviment) així com els processos d'adaptació i la importància de la condició física dintre del currículum escolar.

OBJECTIUS:

1. Conèixer els diferents sistemes i capacitats que integren un individu.
2. Dominar els principis bàsics del entrenament esportiu i els principis específics de l'entrenament infantil.
3. Entendre els processos d'adaptació a les càrregues dels individus.
4. Conèixer les diferents Capacitats Físiques i la seva evolució.
5. Dominar els processos d'adaptació propis de cadascuna de les capacitats condicionals.
6. Avaluar de forma pràctica i senzilla les diferents Capacitats Físiques Bàsiques.
7. Comprendre la importància de l'adequació del treball de la condició física al context i interessos del individu.
8. Concebre la condició física com a una eina per a la salut i la prevenció d'hàbits inadequats a l'activitat física
9. Entendre el paper que ocupa la condició física dintre del currículum d'Educació Primària.
10. Planificar i dur a terme propostes pràctiques relacionades amb l'assignatura.

CONTINGUTS:

1. L'ésser humà: sistemes i capacitats
  - 1.1 Objectius de l'educació física escolar
  - 1.2 La necessitat del condicionament físic en l'educació física escolar
  - 1.3 L'ésser humà: estructura hipercomplexa
  - 1.4 Les Fases sensibles de les diferents capacitats
2. L'adaptació
  - 2.1 Introducció
  - 2.2 El concepte d'adaptació en l'esport
  - 2.3 L'homeostàsi
  - 2.4 Per tant, què és l'entrenament?
  - 2.5 Lleis i principis de l'adaptació a l'organisme
  - 2.6 La distribució temporal del procés d'entrenament
  - 2.7 La càrrega d'entrenament
3. La Força
  - 3.1 Definició de l'àmbit d'estudi de la Força
  - 3.2 Manifestacions de la Força
  - 3.3 El treball de la Força
  - 3.4 La valoració de la Força
  - 3.5 Errors comuns en l'aplicació del treball de la força
  - 3.6 Aplicació pràctica

4. La Velocitat
  - 4.1 Definició de l'àmbit d'estudi de la Velocitat
  - 4.2 Manifestacions de la Velocitat
  - 4.3 El treball de la Velocitat
  - 4.4 La valoració de la Velocitat
  - 4.5 Errors comuns en l'aplicació del treball de la Velocitat
  - 4.6 Aplicació pràctica
5. La Resistència
  - 5.1 Definició de l'àmbit d'estudi de la Resistència
  - 5.2 Manifestacions de la Resistència
  - 5.3 El treball de la Resistència
  - 5.4 La valoració de la Resistència
  - 5.5 Errors comuns en l'aplicació del treball de la Resistència
  - 5.6 Aplicació pràctica
6. L'Amplitud de moviment
  - 6.1 Definició de l'àmbit d'estudi de l'ADM
  - 6.2 Manifestacions de l'ADM
  - 6.3 El treball de l'ADM
  - 6.4 La valoració de l'ADM
  - 6.5 Errors comuns en l'aplicació del treball de l'ADM
  - 6.6 Aplicació pràctica
7. La condició física al currículum d'Educació Física a Primària
  - 7.1 La condició física al currículum d'Educació Primària
    - Anàlisi del primer nivell de concreció
    - Anàlisi i propostes del segon nivell de concreció
  - 7.2 La condició física al currículum d'Educació Secundària obligatòria

METODOLOGIA:

La metodologia de treball serà variada, alternant sessions teoricopràctiques al pavelló d'esports amb sessions de caràcter estrictament teòric que es dedicaran a aprofundir en els aspectes conceptuals de l'assignatura, a veure vídeos i a la realització d'exercicis pràctics. Per realitzar les pràctiques de l'assignatura és obligatori que l'estudiant disposi d'un pulsòmetre, un cronòmetre, un goniòmetre i una cinta mètrica (mínim 15 metres).

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura s'obtindrà dels següents criteris:

- Examen final teòric en què s'avaluaran els coneixements dels continguts de l'assignatura (60%). Aquest examen teòric podrà alliberar matèria en un parcial alliberatori amb apunts que es realitzarà en finalitzar el primer quadrimestre.
- Treball final que tindrà com a eix temàtic el desenvolupament de les capacitats físiques bàsiques de forma pràctica presentant propostes per a unitats de programació a E.P. (20%).
- Fitxes de classe, petits treballs proposats pel professor per avaluar l'evolució del coneixement del alumne (20%).

Els estudiants que no compleixin un mínim d'un 70% d'assistència a les sessions pràctiques no tindran dret a examen parcial i a més hauran de realitzar un examen addicional de continguts pràctics en les convocatòries de juny i setembre.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Año, V. *Planificación y organización del entrenamiento juvenil*. Madrid: Gymnos, 1997.
 Blázquez, D. *La iniciación deportiva y el deporte escolar*. Barcelona: Inde, 1998(3).
 Córdova, A. Navas, F. *Fisiología deportiva*. Madrid: Gymnos, 2000.

Fernández, F. *Deportes escolares*. Lleida: Agonos, 1994.

García Manso, J.M., Navarro, M., Ruiz, J.A., Martín R. *La velocidad*. Madrid: Gymnos, 1998.

Izquierdo, M., Ibáñez, J. *Crecimiento y maduración del joven deportista: aplicación para el desarrollo de la fuerza*. Gobierno de Navarra: Pamplona, 2000.

Grösser, M. *Entrenamiento de la Velocidad*. Martínez Roca, Barcelona 1992.

Méndez Giménez, A.; Méndez Giménez, C. *Los juegos en el vitae de la educación física*. Barcelona: Paidotribo, 1998.

Moras i Feliu, G. *Amplitud de moviment articular i la seva valoració*. Barcelona: Tesis Doctoral UB, 2003.

Mora Vicente, J. *Teoría del entrenamiento y del acondicionamiento físico*. COPLEF Andalucía, Cádiz 2002.

- *Indicaciones y sugerencias para el desarrollo de la fuerza*. Cádiz: Diputación de Cádiz, 1989.

- *Indicaciones y sugerencias para el desarrollo de la flexibilidad (12-14 años)*. Cádiz: Diputación de Cádiz, 1989.

- *Las capacidades físicas o bases del rendimiento motor*. Cádiz: Diputación de Cádiz, 1989.

- *Mecánica muscular y articular*. Cádiz: Diputación de Cádiz, 1989.

Taborda, J. *El desarrollo de la resistencia en el niño. Teoría y práctica*. Armenia: Kinesis, 2001.

Zintl, F. *Entrenamiento de la resistencia*. Barcelona: Martínez Roca, 1991.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Badillo, J.J., Gorostiaga, E. *Fundamentos del entrenamiento de la fuerza*. Barcelona: Inde, 1995.

Bosco, C. *La fuerza muscular*. Barcelona: Inde, 2000.

García Manso, J.M., Navarro, M., Ruiz, J.A. *Bases teóricas del entrenamiento deportivo*. Madrid: Gymnos, 1996.

- *Pruebas para la Valoración de la capacidad motriz en el deporte*. Madrid: Gymnos, 1996.

Kraemer, WJ. Fleck, SJ. *Strength training for young athletes*. Champaign (IL), USA: Human Kinetics, 1993.

Latorre, P.A. Herrador, J. *Prescripción del ejercicio físico para la salud en la edad escolar*. Barcelona: Paidotribo, 2003.

Malina; Bouchard; Bar-Or. *Growth, Maturation and Physical Activity*. Champaign (IL), USA: Human Kinetics, 2004.

Moras, G. *La preparación integral en el Voleibol (Volumen I)*. Barcelona: Paidotribo, 1994.

Rodas, G. Moras, G. Estruch, A. et al. *Heretabilitat de la Flexibilitat: un estudi fet amb germans bessons*. Apunts de medicina de l'esport. 128, 21-27.

Solé Fortó, J. *Fundamentos del entrenamiento deportivo*. Barcelona: Ergo, 2003.

Tous, J. *Nuevas tendencias en fuerza y musculación*. Barcelona, Ergo 1999.

Psicomotricitat i Expressió Corporal

PROFESSORAT: Núria FRANC i BATLLE
Dolors RUSIÑOL i CIRERA
Gil PLA i CAMPÀS

Anual. 8 crèdits

OBJECTIUS

Conèixer i estudiar la funció expressiva i relacional del cos.
Desenvolupar la capacitat d'utilitzar el cos en la relació amb els nens.
Conèixer els fonaments psicològics i socials de la motricitat humana.

ORGANITZACIÓ

L'assignatura consta de dos blocs de 4 crèdits, un d'expressió corporal i un altre de psicomotricitat, que tenen entitat com a assignatures per si mateixos.

AVALUACIÓ

Criteris d'avaluació generals: per aprovar l'assignatura en primera convocatòria serà imprescindible l'assistència a un mínim del 80% de les sessions que es considerin pràctiques de cadascun dels dos blocs. La no superació d'aquest mínim en un dels dos blocs comporta la suspensió de tota l'assignatura. La nota final surt de la ponderació dels resultats obtinguts en cada bloc.

Criteris d'avaluació particulars: cada bloc d'aquesta assignatura té el seu sistema d'avaluació particular que s'aplicarà amb independència de l'altre bloc.

BLOC DE PSICOMOTRICITAT

INTRODUCCIÓ

Partint d'un enfocament que concep la persona com un ésser biopsicosocial, el bloc de psicomotricitat pretén mostrar com els aspectes motrius de la persona manifesten la seva globalitat, alhora que, a través d'aquesta motricitat, es pot intervenir en el seu desenvolupament general.

OBJECTIUS

1. Conèixer els fonaments psicològics i socials de la motricitat humana.
2. Desenvolupar un coneixement de l'activitat motriu de l'infant des d'una perspectiva global.
3. Conèixer els aspectes més bàsics de la psicomotricitat, una disciplina d'estudi que parteix del joc i del moviment espontani de l'infant.
4. Desenvolupar les capacitats d'observació, d'anàlisi i reflexió en relació al moviment de l'infant.

PROGRAMA

1. Introducció
  - 1.1. Aproximació al concepte de moviment
  - 1.2. Significació i globalitat del moviment
2. Psicomotricitat
  - 2.1. Concepte i història
  - 2.2. La intervenció psicomotriu
  - 2.3. Referents conceptuals
3. El desenvolupament psicomotriu (SPMH de V. da Fonseca)

- 3.1. Fonaments psiconeurològics
- 3.2. Els continguts de desenvolupament psicomotriu
  - 3.2.1. Primera unitat funcional
    - 3.2.1.1. Tonicitat
    - 3.2.1.2. Equilibri
  - 3.2.2. Segona unitat funcional
    - 3.2.2.1. Lateralitat
    - 3.2.2.2. Noció de cos
    - 3.2.2.3. Estructuració espàciotemporal
  - 3.2.3. Tercera unitat funcional
    - 3.2.3.1. Pràxia global
    - 3.2.3.2. Pràxia fina

METODOLOGIA

L'assignatura constarà de dues parts diferenciades que s'aniran alternant durant el temps que duri. Per una banda hi haurà unes sessions de caràcter teòric en què es treballaran els continguts que sustenten l'estudi d'aquesta disciplina. I per l'altra hi haurà unes sessions pràctiques en què els estudiants observaran el desenvolupament de sessions de psicomotricitat a l'escola amb un grup de nens i nenes d'educació infantil.

AVALUACIÓ

La nota final de l'assignatura sortirà, exclusivament, d'un treball que s'anirà fent al llarg del curs:

- Treball: 80% de la nota final.
- Seguiment del treball (avaluació fomativa): 20%.

Per aprovar el bloc en primera convocatòria, cal assolir el 80% d'assistència a les classes pràctiques del bloc. En segona convocatòria aquest bloc de l'assignatura s'avaluarà mitjançant un examen teòric que contemplarà tots els continguts, tant pràctics com teòrics, que hagin anat apareixent durant el curs.

BIBLIOGRAFÍA BÀSICA

- Anton, M. *La psicomotricitat al parvulari*. Barcelona: Laia, 1979.
- Arnaiz, P.; Rabadán, M. i Vives, I. *La psicomotricidad en la escuela: una práctica preventiva y educativa*. Málaga: Aljibe, 2001.
- Aucouturier, B.; Darrault, I. & Empinet, J.L. *La práctica psicomotriz. Reeducción y Terapia*. Barcelona: Científico Médica, 1985.
- Aucouturier, B., Mendel, G. *¿Por qué los niños y las niñas se mueven tanto?* Barcelona: Graó, 2004.
- Bernard, M. *El cuerpo*. Buenos Aires: Paidós, 1980.
- Fonseca, V. da. *Estudio y genesis de la psicomotricidad*. Barcelona: Inde, 1996.
- Fonseca, V. da. *Manual de observación psicomotriz*. Barcelona: Inde, 1998.
- Lapierre, A. & Aucouturier, B. *Simbología del movimiento*. Barcelona: Científico Médica, 1985.
- Lapierre, A. & Aucouturier, B. *El adulto frente al niño*. Barcelona: Científico Médica, 1982.
- Le Boulch, J. *Hacia una ciencia del movimiento humano*. Buenos Aires: Paidós, 1978.
- Luria, A.R. *El cerebro en acción*. Barcelona: Fontanella, col·lecció Conducta Humana núm. 21, 1979.
- Luria, A.R. *Sensación y percepción*. Barcelona: Fontanella, Breviarios de Conducta Humana núm. 6, 1981.
- Pastor Pradillo, J.L. *Psicomotricidad escolar*. Alcalá de Henares: Publicaciones de la Universidad de Alcalá de Henares, 1994.
- Wallon, H. *De l'acte al pensament*. Vic: Eumo Editorial, 1988.

BLOC D'EXPRESSIONS CORPORAL

OBJECTIUS:

Prendre consciència del propi cos.

Desenvolupar l'espontaneïtat, la creativitat, la imaginació

Potenciar les relacions amb l'entorn.

Potenciar les relacions amb els companys.

Desenvolupar la capacitat d'expressar emocions, sensacions, vivències idees, conceptes, records.

Enriquir el llenguatge corporal.

CONTINGUTS:

- 1) Presa de contacte amb els companys i l'assignatura
  - a) Valorar la importància de la comunicació i de crear un clima favorable a les relacions interpersonals fonamentades en el respecte i l'escolta de l'altre
  - b) Jocs de presentació
  - c) Jocs de sensibilització
  - d) Jocs per facilitar la espontaneïtat
- 2) Aproximació a la expressió corporal
  - a) El nostre cos és la nostra eina d'expressió
  - b) Valorar la importància comunicativa de la postura del gest i del moviment.
- 3) Esquema corporal: Cap i rostre.
  - a) Treball de sensopercepció de la zona
  - b) Presa de consciència postural de la zona
  - c) Aprofundiment en el valor expressiu d'aquest segment corporal.
- 4) Esquema corporal: Braços i mans
  - a) Treball de sensopercepció de la zona
  - b) Presa de consciència postural de la zona
  - c) Aprofundiment en el valor expressiu d'aquest segment corporal
- 5) Esquema corporal: Tors
  - a) Treball de sensopercepció de la zona
  - b) Presa de consciència postural de la zona
  - c) Aprofundiment en el valor expressiu d'aquest segment corporal
- 6) Esquema corporal: Cames i peus
  - a) Treball de sensopercepció de la zona
  - b) Presa de consciència postural de la zona
  - c) Aprofundiment en el valor expressiu d'aquest segment corporal
- 7) Percepció i estructuració de l'espai - temps
  - a) Espai personal, interior, aula
  - b) Recorreguts i trajectòries del moviment i del desplaçament en l'espai
  - c) Ritme
  - d) Aproximació a la dansa
  - e) Danses tradicionals
  - f) Dansa contemporània
  - g) Dansa lliure
- 8) Relacions amb el medi -objectes
  - a) Treball amb objectes
  - b) Treball amb ombres corporals
  - c) Treball amb llum negra

METODOLOGIA:

Les classes són pràctiques. Al començament de la sessió la professora explicarà els conceptes a treballar i els objectius. Seguidament farem exercicis pràctics per vivenciar-ho, i al final de la sessió es donarà un temps per a la reflexió i l'aclariment de dubtes sobre els objectius treballats o les incidències que s'han produït en el desenvolupament dels exercicis

Després del treball fet a les sessions de classe sobre cada tema es donarà un treball pràctic a nivell de dramatització o realització d'una coreografia o dansa on els estudiants elaboraran una proposta en grup per presentar com a síntesi dels continguts treballats a classe .

AVALUACIÓ:

Com que l'assignatura és de caràcter eminentment pràctic es demana una assistència mínima del 80 % de les classes. Sense complir aquesta condició no es pot aprovar l'assignatura

Avaluació de procés:

Tant en les sessions de classe com en les de treball dirigit es fa seguiment de l'evolució personal de cada estudiant

Avaluació de resultats:

25 % Memòria - Fitxes dels exercicis fets a classe

25 % Treballs demanats per la professora

40 % Exercicis pràctics fets a classe

10 % Actitud i participació

BIBLIOGRAFIA1:

Bibliografia bàsica:

- Aymerich, M.; Aymerich, C. *L'expressió mitjà de desenvolupament*. Barcelona Llar del llibre, 1980.
- Barret, G. *Pedagogía de la expresión dramática*. Montreal. Recherche en Expresión, 1991.
- Bassols, M. *Expresión-comunicación y lenguajes en la práctica educativa*. Barcelona: Octaedro, 2003.
- Berge Yvonne, *Vivir tu cuerpo Para una pedagogía del movimiento*. Madrid Narcea 1979.
- Bossu Henri, *La expresión corporal enfoque metodológico, perspectivas pedagógicas*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Castanyer Balcells, Marta. *Expresión corporal y danza*. Inde, 2000.
- Farreny, T. *Pedagogía de la expresión*. Ciudad Real: Ñaque.
- Fores, A; Vallvé, M. *El teatro de la mente y las metáforas educativas*. Ciudad Real: Ñaque
- Motos, T.; Aranda, L.G. *Práctica de expresión corporal*. Ciudad Real: Ñaque.
- Motos Teruel, Tomás. *Iniciación a la Expresión Corporal*. Humanitas, 1983.
- Stokoe, P. *La Expresión Corporal*. Paidós, 1999.

Bibliografia complementària:

- Aymerich, C.; Aymerich, M. *Signos de la comunicación*. Barcelona: Teide, 1985.
- Barlow, W. *El principio de Maties Alexander. Técnicas y lenguajes corporales*. Barcelona: Paidós, 1986.
- Bustos, L. *Reeducación de problemas de voz*. Madrid: Ciencias de la Educación, 1981.
- Correderas Sánchez, T. *Defectos en la dicción infantil*. Buenos Aires: Kapeluz, 1949.
- Hiltrud Lodes. *Aprende a respirar*. Barcelona: Integral, 1990.
- Huche, F.; Aliad, A. *La voz*. Barcelona: Masson, 1993.
- Hugas À. *El llenguatge del cos i la dansa a l'educació infantil*. Barcelona: Rosa Sensat i Edicions 62, 1995.
- Laferrière, G. *Prácticas creativas para una enseñanza dinámica*. Ciudad Real: Ñaque, 1997.
- Motos, T.; Navarro, A. El paper de la dramatització en el currículum. Barcelona: Graó, 2003.
- Motos, T.; Tejedo, F. *Prácticas de dramatización*. Barcelona: Humanitas, 1987.
- Peña Casano, J. *Manual del Logopeda*. Barcelona: Masson, 1991.
- Perez Planet, C. *La dansa, ballem amb músiques ètniques i populars*. Barcelona: Viena, 1999.
- Poulter, C. *Jugar al juego*. Ciudad Real: Ñaque.
- Root-Bernstein, R. i M. (2002) *El secreto de la creatividad*. Barcelona: Kairós, 2002.

Idioma Estranger i la seva Didàctica (Anglès)

PROFESSORAT: Núria MEDINA i CASANOVAS
Anna VALLBONA i GONZÁLEZ

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

Conèixer els objectius i continguts curriculars de Primària pel que fa a l'àrea de llengües estrangeres.

Proveir de recursos didàctics per a l'ensenyament de l'anglès a Primària.

Pràctica d'unitats didàctiques.

Aprofundir en els coneixements gramaticals.

Practicar les quatre habilitats: escoltar, parlar, llegir i escriure.

CONTINGUTS:

1. Didactics:

1.1. Ice-breaking activities. How to increase the pupils' motivation.

1.2. Listening activities. Songs, nursery rhymes and other types of listening texts.

1.3. Speaking activities. Ways to help children speak.

1.4. Reading activities. Fairy tales and easy readers.

1.5. Writing activities. Ways to help children write.

2. Language:

2.1. Grammar: Articles

Singular/Plural

Count/Mass Nouns

Adjectives

Adverbs

Prepositions: Place, Time, Position

Present Simple

Present Continuous

Past Simple

Past Continuous

Future

2.2. Practical activities to develop the four skills.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El curs consisteix bàsicament en dues parts: a) conèixer els recursos didàctics necessaris per arribar a programar una unitat de llengua estrangera a primària; b) practicar l'expressió i la comprensió orals i l'expressió i comprensió escrita en llengua anglesa.

L'avaluació constarà de dues parts: una prova escrita de llengua (50%) on es valoraran els coneixements de la llengua pel que fa a l'aspecte gramatical i un treball individual de didàctica amb exposició oral a classe (50%) a partir del qual es valoraran els aspectes didàctics i alhora els aspectes de llengua oral: correcció gramatical, correcció fonètica i fluïdesa. Cal superar les dues proves per aprovar el curs.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Cambridge Word Selector anglès-català, CUP, 1995.

Brewster, J. G. i Girard, D. *The primary English teacher's guide*. London: Penguin, 1992.

González, M. & Celaya, M.L. *New Teachers in a New Education System. A Guidebook for the Reforma*. Barcelona: PPU, 1992.

- Halliwell, S. *Teaching English in the primary classroom*. Longman, 2002.
- Murphy, Raymond. *Essential Grammar in Use*. Cambridge University Press, 1996.
- Murphy, R. *English grammar in use* Cambridge University Press, 1994.
- Phillips, S. *Young Learners*. Oxford English, 1994.
- Slattery, M. Willis, J. *English for primary teachers*. Oxford University Press, 2001.
- Swan, M. *Practical English Usage*. Oxford, 1995.
- Wright, A. *Storytelling with children*. Oxford University Press, 1995.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

Diccionaris:

- Oxford Wordpower Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 1993.
- Diccionari Català/Anglès-Anglès/Català*. Barcelona: Gran Enciclopèdia Catalana, 1983.
- Cambridge Word Selector anglès-català*. C.U.P., 1995.
- Longman Language Activator. The World's First Production Dictionary*, Longman, 1993.

Idioma Estranger i la seva Didàctica (Francès)

PROFESSOR: Josep GALLART i BAU.

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

És objectiu d'aquesta assignatura aprofundir en el coneixement de la llengua francesa, tant en el registre oral com en el registre escrit; és per això que els alumnes que s'hi matriculin han de tenir un coneixement bàsic previ de llengua francesa. Remarquem que la llengua vehicular de l'assignatura és el francès. Així, tant la docència del professor, com el dossier de l'assignatura i els exercicis orals i escrits que han de realitzar els estudiants són en francès. També són objectius del curs conèixer l'organització de l'ensenyament de la llengua francesa a Catalunya al CEIP, conèixer els recursos a l'abast del mestre per a la formació permanent i estudiar d'unitats didàctiques de FLE.

CONTINGUTS:

1. Ensenyament del francès al CEIP.
  - L'ensenyament del francès a Catalunya.
  - La llengua francesa al CEIP. Instruccions oficials.
  - Internet: Edu 365.
2. Formació permanent en francès llengua estrangera.
  - Aprendre i ensenyar amb la televisió i la ràdio en francès.
  - Diccionaris en llengua francesa.
  - Bibliografia en llengua francesa per a l'autoaprenentatge.
  - Revistes per a l'ensenyament del francès.
  - Diplomes de francès.
  - Estadets a França: lectorats.
  - Lectures graduades.
  - Programa Comènius: els intercanvis escolars.
  - Marc europeu comú de referència i Portfolio Europeu de les Llengües.
  - Centres de Recursos Pedagògics i de Llengües Estrangeres de la Generalitat.
  - Serveis i organismes francesos a Catalunya.
  - Editorials i llibreries especialitzades en Francès Llengua Estrangera.
  - La francofonia. La llengua francesa al món.
  - L'Ensenyament Primari al sistema educatiu francès.
  - La Catalunya Nord i les Escoles Bressoles.
3. Estudi d'una unitat de programació.
4. Revisió de diversos punts de llengua francesa.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

L'avaluació del curs és continuada i global i s'estableix a partir dels tres exercicis següents:

1. Activitat d'estudi de documents. L'estudiant realitza un examen escrit dels continguts del dossier del curs (30% de la nota final). Punt 1 dels continguts.
2. Activitat de recerca. L'estudiant presenta oralment a classe un recurs per a la formació del mestre que es pot triar entre els continguts del curs. A més a més cal presentar una síntesi de la presentació oral (40% de la nota final). Punt 2 dels continguts.
3. Anàlisi d'una unitat didàctica. L'estudiant cerca, analitza i presenta oralment una unitat didàctica de programació de Francès Llengua Estrangera per a infants d'educació infantil o primària (30% de la nota final). Punt 3 del programa.

Avaluació final del curs: els alumnes que no realitzen o que no aproven les activitats de l'avaluació continuada descrites més amunt fan un examen final escrit de tota l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

Dossier de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA RECOMANADA

Castellanos i Llorenç, Carles; Castellanos i Llorenç, Rafael. *Diccionari català-francès, francès-català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 2002.

Grégoire, M.; Thievenaz, O.; *Grammaire progressive du Français. Niveau intermédiaire*. Paris: CLE International, edició de 1995 o posteriors.

Robert, Paul. *Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*. Paris: Robert. 2000.

COMPLEMENTES DE FORMACIÓ

Bases Biològiques i Mecàniques de les Activitats Físiques i Esportives

PROFESSORAT: Xantal BORRÀS i BOIX
Agustí COMELLA i CAYUELA

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

1. Conèixer les bases fisiològiques que condicionen les activitats motrius.
2. Conèixer el comportament normal de l'ésser humà i l'adaptació a l'exercici físic.
3. Desenvolupar una visió àmplia del moviment entenent-lo com un fenomen complex de múltiples significacions.
4. Conèixer les funcions del moviment i la seva repercussió en el desenvolupament de la persona.
5. Conèixer i dominar els principis biomecànics que regeixen el moviment humà i, particularment, els moviments esportius.

CONTINGUTS:

L'assignatura està dividida en dues parts, Fisiologia de l'Exercici, que s'imparteix durant el 1r quadrimestre, i Biomecànica, en el 2n quadrimestre.

Part I: Fisiologia de l'exercici.

1. Introducció a la fisiologia de l'esforç i de l'esport.
2. Fisiologia del múscul
  - Tipus de teixit muscular
  - Múscul esquelètic. La fibra muscular.
  - Element elàstic del múscul.
  - Mecanisme de la contracció muscular.
  - Placa motora i unitat motriu
  - Regulació de la contracció muscular.
  - Regulació de la força muscular.
  - Tipus de fibres musculars.
3. Metabolisme muscular en l'exercici.
  - Opcions metabòliques: aeròbic / anaeròbic.
  - Tipus de combustible utilitzat.
  - Classificació metabòlica dels esports.
    - . Exercicis anaeròbics alàctics.
    - . Exercicis anaeròbics làctics.
    - . Exercicis aeròbics.
4. Adaptacions funcionals a l'exercici
  - Sistema cardiovascular
  - Sistema endocrí
  - Sistema respiratori
  - Canvis metabòlics.
  - Termoregulació.
5. Metabolisme i exercici
  - Energètica de la contracció muscular
  - Substrats energètics per a la contracció muscular

- Metabolisme basal, de repòs i de treball
- Determinació del metabolisme. Calorimetria.
- Metabolisme aeròbic i metabolisme anaeròbic
- Consum d'oxigen en l'exercici
- Producció de CO₂ en l'exercici
- Quocient respiratori
- Llindar anaeròbic
- La fatiga

Part II: Biomecànica

Bloc I: Fonaments

1- Introducció a la biomecànica

1.1. Definició, objectius i àrees d'aplicació

2- Fonaments físicomatemàtics

2.1. Magnituds

2.2. Sistema de referència. Calibració de l'espai. Freqüència d'enregistrament.

Bloc 2: mecànica aplicada a l'estudi del moviment humà

3- Cinemàtica

2.1. El moviment

2.2. Posició, trajectòria i distància

2.2. Velocitat i acceleració

2.3. Moviments de caiguda lliure, parabòlics i pendulars

4- Dinàmica

4.1. Cinètica

4.1.1. Massa, inèrcia

4.1.2. Força i Moment de Força

4.1.2. Lleis de Newton

4.1.2.1. Inèrcia i moment d'inèrcia

4.1.2.2. Llei fonamental, quantitat de moviment, impuls mecànic i moment angular

4.1.2.3. Acció i reacció

4.2. Estàtica

4.2.1. Centre de gravetat

4.2.2. Equilibri i estabilitat

5- Biomecànica del sistema musculoesquelètic

5.1. Palanques anatòmiques

5.2. Politges

5.3. Estudi del cos com a sistema de palanques

6- Biomecànica muscular

6.1. Model mecànic del múscul

6.2. Tipus de contracció muscular

6.3. Elasticitat

6.4. Orientació de les fibres musculars

7- Mecànica de fluids

7.1. Densitat i flotació

7.2. Aerodinàmica

7.3. Propulsió en medi aquàtic

8- Treball i energia

8.1. Treball d'una força. Potència

8.2. Energia mecànica

8.3. Principi de conservació de l'energia

METODOLOGIA:

Les sessions de l'assignatura tindran un doble vessant. Per una banda hi haurà sessions de caràcter teòric en què s'exposaran aquells continguts conceptuals. I per l'altra hi haurà una sèrie de sessions pràctiques en què es treballaran els conceptes apresos a l'aula. L'assignatura intentarà fomentar l'anàlisi crític dels continguts i la participació activa de l'estudiant com a motor del seu propi aprenentatge.

Les sessions teòriques de l'assignatura seran del següent tipus:

- a) Sessions de classe amb exposició per part del professor. Les sessions de classe serviran per introduir conceptes teòrics necessaris per al desenvolupament de l'assignatura i es duran a terme a partir d'explicacions del professor o professora i de la participació activa de l'estudiant al llarg de la classe. Les sessions de classe serviran per adquirir els coneixements claus del tema que després l'estudiant haurà d'ampliar i aprofundir amb fonts d'informació bàsiques i complementàries de cada tema, així com en les pràctiques de laboratori de fisiologia de l'esforç i estudi del moviment.
- b) Sessions de tutoria del treball dirigit individual per fer el seguiment de treballs individuals on es desenvolupin els continguts de temes concrets o desenvolupar alguns aspectes teòrics exposats a classe. Les sessions de tutoria individual es destinen a fer el seguiment del procés d'aprenentatge de cada estudiant. A més, les sessions de treball dirigit estan orientades a realitzar una sèrie de pràctiques guiades a l'aula d'ordinadors que l'estudiant haurà d'executar de manera individual o en parelles, i que permetran aprofundir en la descripció i anàlisi del moviment.
- c) Sessions de tutoria dels grups de treball i l'exposició dels temes realitzats relacionats amb aquesta àrea a la resta dels estudiants, amb la conseqüent discussió i debat per part dels altres grups. Les sessions de tutoria es realitzaran en petits grups i destinen a fer el seguiment del procés d'aprenentatge. Les sessions pràctiques es faran en grups reduïts en el laboratori de fisiologia i l'aula d'ordinadors, per tal de posar a la pràctica els coneixements teòrics exposats en l'aula, ja sigui amb exposició del professor o en el treball individual o grupal dels alumnes.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura comportarà haver de demostrar els coneixements adquirits tant a les classes teòriques com a les pràctiques. Això es farà mitjançant l'avaluació del procés i l'avaluació dels resultats.

Avaluació del procés

Es valorarà l'assistència i participació en les sessions pràctiques i en les tutories.

El seguiment de les classes pràctiques es farà mitjançant qüestionaris que l'estudiant haurà de respondre i entregar al finalitzar la sessió o dins del termini d'entrega marcat per la professora.

Avaluació de resultats

- Assistència, participació i realització de les pràctiques i tutories (20%)

- Realització d'un examen teòric (80%)

Cadascun de les dues parts que constitueixen l'assignatura realitzarà un examen al final del quadrimestre en què s'hagi impartit docència d'aquella part.

L'examen de Fisiologia constarà de preguntes tipus test de resposta múltiple (cada pregunta mal contestada resta 0,33 punts) i problemes aplicats, amb la seva resolució numèrica. En l'examen de Biomecànica es treballaran bàsicament problemes aplicats, amb la seva resolució numèrica.

La nota final de l'assignatura serà la mitjana aritmètica de la nota de les dues parts, sempre que cada part s'hagi aprovat per separat.

Part I: FISIOLOGIA DE L'EXERCICI.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

McArdle W.; Katch F.; Katch V. *Fundamentos de fisiologia del ejercicio*. 2^a ed. McGraw-Hill, 2004.

Wilmore, J.H.; Costill, D.L. *Fisiologia del esfuerzo y del deporte*. 5^a ed. Paidotribo, 2004.

Barbany, J.R. *Fisiología del ejercicio físico y del entrenamiento*. Barcelona: Paidotribo, 2002.

Barbany, J.R. *Alimentación para el deporte y la salud*. Barcelona: Martínez Roca, 2002.

- Comella, A. *Tabaquisme i esport*. [http://www.tdx.cesca.es/TESIS_UB/AVAILABLE/TDX-0728103-105051/Tesi Doctoral.web.pdf](http://www.tdx.cesca.es/TESIS_UB/AVAILABLE/TDX-0728103-105051/Tesi%20Doctoral.web.pdf)
- García, J.M. Ruiz, J.A. Navarro, M. *Pruebas para la valoración de la capacidad motriz en el deporte. Evaluación de la condición física*. Madrid: Gymnos, 1996.
- George, J.D.; Grath, A.; Vehrs, P.R. *Test y pruebas físicas*. Barcelona: Paidotribo, 2001.
- Grabowski, T. *Principios de Anatomía y Fisiología*. 9a ed. Oxford University Press, 2002.
- MacDougall, J.D.; Wenger, H.A.; Green, H.J. *Evaluación Fisiológica del Deportista*. Barcelona: Paidotribo, 2000.
- Segovia, J.C.; López-Silvarrey, F.J. *Manual de valoración funcional*. Madrid: Eurobook, 1996.
- Terreros, J.L.; Navas, F.; Gómez-Carramiñana, M.A.; Aragonés, M.T. *Valoración funcional. Aplicaciones al entrenamiento deportivo*. Madrid: Gymnos, 2003.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Rodríguez, F.A.; Aragonés, M.T. *Valoración funcional de la capacidad de rendimiento físico*. Dins: González, J. *Fisiología de la actividad física y del deporte*. Madrid: Interamericana/McGraw-Hill, pp. 237-278, 1992.
- Rodríguez, F.A. *Bases metodológicas de la valoración funcional. Ergometría*. Dins: González, J.J. Villegas, J.A. *Valoración funcional del deportista, aspectos biomédicos y funcionales*. Pamplona: FEMEDE, pp. 234-271, 1999.

Part II: BIOMECÀNICA

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Aguado, X. *Eficacia y técnica deportiva. Análisis del movimiento humano*. Barcelona: Inde, 1993.
- Baumler, G.; Schneider, K. *Biomecánica deportiva: Fundamentos para el estudio y la práctica*. Barcelona: Martínez Roca, 1989.
- Grosser, M.; Hermann, H.; Tusker, F.; Zintl, F. *El movimiento deportivo. Bases anatómicas y biomecánicas*. Barcelona.
- Hainaut, K. *Introducción a la Biomecánica*. Jims, 1976.
- Hay, J. G. *The biomechanics of sport techniques*. Prentice Hall, 1993.
- McGinnis, P. M. *Biomechanics of sport and exercise*. Human Kinetics, 1999.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Whired, R. *Athletic Ability & the Anatomy of Motion*. Wolfe Medical Publications Ltd, 1992.
- Miralles, R. C. *Biomecánica clínica del aparato locomotor*. Masson, 1998.

Teoria i Història de l'Esport

PROFESSOR: Joan CALLARISA i MAS

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Introduir l'alumnat en les teories actuals sobre l'activitat física, l'esport i la seva història.
2. Relacionar la història de l'esport amb la societat per tal d'entendre l'esport en l'actualitat i també per explicar críticament la nostra societat.
3. Conèixer l'estreta relació entre l'esport i l'educació física.
4. Tractar l'esport modern a nivell mundial a través de moviment olímpic.
5. Analitzar de forma pràctica la història de l'esport modern a Catalunya.
6. Investigar de forma senzilla procediments per al coneixement de la teoria i la història de l'esport.

CONTINGUTS:

1. Què és l'esport?
  - 1.1. La definició problemàtica de l'esport.
  - 1.2. L'origen de l'esport modern.
2. La història cultural de l'esport.
  - 2.1. L'esport en l'antiguitat.
  - 2.2. L'esport en la cultura preindustrial.
3. La història social de l'esport.
  - 3.1. La instrumentalització de l'esport.
  - 3.2. L'esport com a reflex de la societat contemporània.
4. La història de l'educació física.
  - 4.1. Activitat física i educació.
  - 4.2. L'esport escolar.
5. La història dels jocs olímpics.
  - 5.1. L'olimpisme.
  - 5.2. Els jocs olímpics i la història mundial.
6. La història de l'esport a Catalunya.
  - 6.1. Introducció i difusió de l'esport.
  - 6.2. L'esport de masses.
  - 6.3. L'esport durant el franquisme.
  - 6.4. L'esport en democràcia.

METODOLOGIA:

Encara que l'assignatura és per definició teòrica, en la dinàmica de la classe és proposaran nombroses activitats per tractar-la des d'una vessant més pràctica, a partir de debats, projeccions de vídeos i comentaris de lectures. Hi haurà un pla de treball a seguir en totes aquestes activitats. El professor també proposarà diverses lectures de textos i, com a mínim, un llibre sobre el tema. Aquestes lectures també és treballaran en grups. El professor tutoritzarà el treball de l'alumant.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Realitzada a través de les tutories individuals i del seguiment individual i dels grups que realitzen les diferents activitats i lectures proposades.

Avaluació de resultats:

Activitats de classe 10 %

Comentari oral de lectures realitzat en grup 10%

Comentari escrit de text realitzat individualment 20 %

Examen 60 %

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bantulà, J.; Bosom, N.; Carranza, M.; Monés, J. *Passat i present de l'educació física a Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1997.
- Coubertin, P. *Lliçons de pedagogia esportiva*. Vic: Eumo Editorial, 2004.
- Domingo, X. *Els Jocs Olímpics*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Mandell, R.D. *Historia cultural del deporte*. Barcelona: Ediciones Bellaterra, 1989.
- Pastor Pradillo, J.L. *El espacio profesional de la educación física en España. Génesis y formación 1883-1961*. Madrid: Universidad de Alcalá, 1997.
- Pastor Pradillo, J.L. *Definición y desarrollo del espacio profesional de la educación física en España 1961-1990*. Madrid: Universidad de Alcalá, 2000.
- Pujadas, X.; Santacana, C. *Història il·lustrada de l'esport a Catalunya. (1870-1931)*. Barcelona: Columna, 1994.
- Pujadas, X.; Santacana, C. *Història il·lustrada de l'esport a Catalunya. (1931-1975)*. Barcelona: Columna, 1995.
- Velázquez Buendía, R. "El deporte moderno. Consideraciones acerca de su génesis y de la evolución de su significado y funciones sociales". *Efdeportes*, núm. 36, maig 2001. (www.efdeportes.com)

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Barbero, J.L. (Comp.) *Materiales de sociología del deporte*. Madrid: La Piqueta, 1993.
- Betancor, M.A. *Història de la educación física y el deporte a través de los textos*. Barcelona: PPU, 1995.
- Blanchard, K.; Cheska, A. *Antropología del deporte*. Barcelona: Ediciones Bellaterra, 1986.
- Casanovas, J.; Gil, E.; Pujadas, X. *Esport i història local*. Monogràfic de la revista *Plecs*, núm. 92, abril 2001, ps. 43-55.
- Educació, Activitats Físiques i Esport en una Perspectiva Històrica. 14è Congrés Internacional*. Barcelona: IS-CHE, 1992. (2 volums)
- Elias, N.; Dunning, E. *Deporte y ocio en el proceso de la civilización*. Mèxic D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1992.
- González Aja, T. (ed.) *Sport y autoritarismos la utilización del deporte por el comunismo y el fascismo*. Madrid: Alianza Editorial, 2002.
- Holt, Richard. *Sport and the British. A modern history*. Oxford: Clarendon Press, 1989.
- Mandell, R.D. *Las primeras Olimpiadas modernas. Atenas, 1896*. Barcelona: Ediciones Bellaterra, 1990.
- Millar, David. *Athens to Athens the official history of the Olympic Games and the IOC, 1894-2004*. Edimburg London: Mainstream Publishing, 2003.
- Rodríguez López, J. *Història del deporte*. Saragossa: INDE Publicaciones, 2000.

Fonaments i Manifestacions Bàsiques de la Motricitat Humana

PROFESSOR: Gil PLA i CAMPÀS

Quadrimestral. 6 crèdits.

PRESENTACIÓ

L'assignatura s'inclou en l'amplitud del concepte, alhora que títol de l'assignatura, de *fonaments i manifestacions bàsiques de la motricitat humana*. Per tant, la pretensió d'aquest complement de formació per entrar a segon cicle de C.A.F.E. és recollir aquells continguts que es treballen a la llicenciatura de C.A.F.E. i que no queden recollits al currículum de M.E.F, però que es descriuen amb l'àmplia idea de *manifestació de la motricitat humana*. Permetent, amb això, que l'alumne que vol entrar a C.A.F.E., disposi dels coneixements bàsics necessaris per a poder-s'hi desenvolupar adequadament.

OBJECTIUS

1. Analitzar les potencialitats educatives i de desenvolupament que aporta l'activitat física i l'esport.
2. Conèixer els elements bàsics per a la construcció i desenvolupament d'activitats físiques i esportives en etapes educatives.
3. Conèixer, definir i valorar els aspectes tècnics, tàctics i estratègics que intervenen en qualsevol activitat esportiva.
4. Dotar l'estudiant d'una conceptualització sobre les interaccions.
5. Ajudar l'estudiant a analitzar els esports des de la conceptualització que proposa l'assignatura.

CONTINGUTS

1. Fonaments psicològics de la motricitat:
  - 1.1. De l'EF de Base a la paidomotricitat
  - 1.2. El moviment voluntari com a eix de desenvolupament
  - 1.3. L'acció pedagògica sobre el moviment
2. Manifestacions esportives: sobre la tècnica i la tàctica esportiva
  - 2.1. Conceptualització (tècnica, tàctica i estratègia)
  - 2.2. Interrelacions entre la tècnica, la tàctica i l'estratègia
  - 2.3. La intenció tàctica i la presa de decisions

METODOLOGIA

En les sessions de classe

es donaran les bases conceptuals per tal de construir els fonaments dels dos blocs que durant el curs es treballaran. Per fer-ho s'alternaran sessions de caràcter transmissiu o de visualització i anàlisi de vídeos de tipus teòric a classe amb altres de caràcter pràctic al gimnàs.

En les sessions de **treball dirigit** l'estudiant alternarà la dedicació als treballs proposats en el marc de l'assignatura amb lectures i altres activitats que els s'iniciaran i acabaran en la mateixa sessió.

Per últim hi haurà sessions de **tutoria** individuals o en petit grup –a l'inici de curs es donarà el calendari– perquè els estudiants puguin resoldre dubtes en relació al treball propi de l'assignatura o bé dels continguts que no entenguin.

A l'inici de curs es presentarà el **pla de treball** de l'assignatura en què es concretaran les tasques i la seva periodització durant el curs.

AVALUACIÓ

Avaluació de procés:

Assistència i participació: 30%

Avaluació de resultat:

Treball del bloc de continguts 1: 40%

Treball del bloc de continguts 2: 30%

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- Corraze, J. *Las bases neuropsicológicas del movimiento*. Barcelona: Paidotribo, 1988.
- Cratty, B. *Desarrollo perceptual i motor en los niños*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Famose, J.P. *Aprendizaje motor y dificultad de la tarea*. Barcelona: Paidotribo, 1992.
- Le Boulch, J. *Hacia una ciencia del movimiento humano*. Buenos Aires: Paidós, 1978.
- Oña, A. (coord.) *Control y aprendizaje motor*. Madrid: Síntesis, 1988.
- Riera, J. *Fundamentos en el aprendizaje de la técnica y táctica deportiva*. Barcelona: Inde, 1989.
- Rogers, C. *El proceso de convertirse en persona*. Barcelona: Paidós, 1972.
- Ruiz, L. M. *Desarrollo motor y actividades físicas*. Madrid: Gymnos, 1987.
- Ruiz, L. M. *Competencia motriz*. Madrid: Gymnos, 1995.
- Sánchez Bañuelos, F. *Bases para una didáctica de la educación física y el deporte*. Madrid: Gymnos, 1992.
- Schmidt, R.A. i Wrisberg, C.A. *Motor learning and performance*. Champaign, IL: Human Kinetics, 1999a.
- Schmidt, R.A. i Lee, T.D. *Motor control and learning. A behavioral enfasis*. Champaign, IL: Human Kinetics, 1999b.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- A.L.E.F.U.C.L. (1983). *La educación física de base. Dossier pedagógico*. Madrid: Gymnos.
- Álvarez, A. (2003). "Estrategia Táctica y Técnica: definiciones, características y ejemplos de los controlados términos". *Revista de Educación Física y Deportes*, <http://www.efdeportes.com>, n. 60.
- Batalla, A. (2003). "El aprendizaje de las habilidades motrices desde la perspectiva del procesamiento de la información". *Entre Líneas*, n. 13, pàgs.: 13-23.
- Espar, X. (1999). "La táctica individual en els esports d'equip". *Apunts Educació Física i Esport*, n. 39, pàgs: 45-56. Barcelona: INEFC.
- Famose, J.P. (1992). *Aprendizaje motor y dificultad de la tarea*. Barcelona: Paidotribo.
- Lawther, J. *Aprendizaje de las habilidades motrices*. Barcelona: Paidós.
- Riera i Riera, J. (1995). "Estratègia, tàctica i tècniques esportives". *Apunts Educació Física i Esport*, n. 39, pàgs: 45-56. Barcelona: INEFC.
- Rey, A. i Trigo, E (2001). "Motricitat... qui ets?". *Apunts Educació Física i esport*, n. 59, pàgs. 91-98. Barcelona: INEFC.
- Seirullo, F. (1991). "El papel de la Educación Física de Base en el desarrollo psíquico i social". *Revista de Educación Física*, n. 38, pàgs.: 32-34.
- Tamorri, S. (2004). *Neurociencias y deporte*. Barcelona: Paidotribo.
- Von Bertalanffy, L. (1976). *Teoría general de los sistemas. Fundamentos, desarrollo y aplicaciones*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

Fonaments dels esports: Iniciació a la pràctica esportiva

PROFESSOR: Dídac HERRERO i BALLART

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Introduir els estudiants en el concepte d'Iniciació Esportiva com a element educatiu.
- Aprendre a utilitzar la metodologia més adequada a la iniciació de l'esportista.
- Assolir els coneixements teoricopràctics bàsics de la iniciació dels esports col·lectius i individuals.
- Ser capaç d'assimilar el joc i la iniciació esportiva com a eina d'ensenyament-aprenentatge

CONTINGUTS:

1. Introducció
  - 1.1. Concepte d'iniciació esportiva
  - 1.2. Concepte d'esport escolar
  - 1.3. Classificacions dels esports
2. Iniciació als esports col·lectius
  - 2.1 Aspectes comuns
  - 2.2 Aspectes diferenciadors
3. Iniciació als esports individuals
  - 3.1 Aspectes comuns
  - 3.2 Aspectes diferenciadors

METODOLOGIA:

Les sessions de classe tenen la finalitat de presentar a l'estudiant els conceptes clau per l'assimilació dels objectius de l'assignatura. D'aquesta manera es realitzaran exposicions orals per part del professor, projecció de documentals...

Les sessions de treball dirigit busquen que l'estudiant aprofundeixi els continguts que el professor presenta. Es realitzaran pràctiques, treballs en grup, exposicions dels alumnes... És imprescindible la participació activa dels estudiants per obtenir una bona assimilació de tots els continguts.

Les sessions de tutoria individual es destinen per fer el seguiment del procés d'aprenentatge de cada estudiant.

El Pla de Treball és l'eina que serveix per planificar el treball que l'estudiant ha de realitzar per a l'estudi de cada un dels temes del curs. Va acompanyat d'un calendari que s'anirà presentant a l'estudiant a fi que l'estudiant planifiqui el treball a realitzar.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Treballs proposats dels diferents temes dels que consta l'assignatura

Tutoria individual del procés d'aprenentatge seguit a l'assignatura

Tutories de grup pel seguiment dels treballs en grup

Avaluació de resultats:

La nota final de l'assignatura sortirà dels següents aspectes:

Un examen teòric basat en els conceptes introduïts en l'assignatura: 40% de la nota final.

Elaboració de diferents treballs proposats a classe: 40% de la nota final

Assistència i participació activa a les classes, per part de l'estudiant: 20% de la nota final.

Per aprovar l'assignatura serà imprescindible assolir el 70% d'assistència i participació activa de l'estudiant.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Batalla, A. *Deportes individuales*. Barcelona: Inde

Bayer, C. *La enseñanza de los juegos deportivos colectivos*. Barcelona: Hispano Europea, 1986

Bengué, L. *Fundamentos transversales para la enseñanza de los deportes de equipo*. Barcelona: Inde.

Blázquez, D. *La iniciación deportiva y el deporte escolar*. Barcelona: Inde, 1995

Blázquez, D. *Iniciación a los deportes de equipo de los 6 a los 10 años*. Barcelona: Martínez Roca, 1986

García Eiró, J. *Deportes de equipo*. Barcelona: Inde, 2000

Bibliografia complementària:

Blázquez, D. *La Educación Física*. Barcelona: Inde, 2002.

Carrillo, A. *El básquet a su medida: Escuela de básquet de 6 a 8 años*. Barcelona: Inde, 2004.

Espar, X. *Text del curs de monitor català d'handbol*. Barcelona: Federació Catalana d'Handbol, 2002.

García, A. i altres. *Los juegos en la Educación Física de los 6 a los 12 años*. Barcelona: Inde, 1998.

Martin Acero, R. *Deportes de equipo comprender la complejidad para elevar el rendimiento*. Barcelona: INDE, 2005.

Méndez Giménez, A. *Técnicas de enseñanza en la iniciación al baloncesto*. Barcelona: Inde, 2005.

Pieron, M. *Didáctica de las actividades físicas y deportivas*. Madrid: Gymnos, 1988.

Sánchez Bañuelos, F. *Bases para una didáctica de la educación física y el deporte*. Madrid: Gymnos, 1992.

Fonaments dels Esports

Bàsquet

PROFESSOR: Gemma TORRES i CLADERA

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- Classificar el bàsquet com a esport i conèixer els seus valors educatius i socials.
- Conèixer el reglament del bàsquet.
- Conèixer i realitzar de forma pràctica les tècniques bàsiques del bàsquet.
- Iniciar-se en el coneixement tàctic del bàsquet.
- Conèixer recursos didàctics i estils metodològics per tal d'ensenyar el bàsquet.
- Detectar errors en les tècniques dels companys i saber-los corregir.
- Elaborar exercicis tècnics i tàctics
- Cooperar amb els companys per millorar com a equip.

METODOLOGIA:

Les classes seran fonamentalment teoricopràctiques al pavelló d'esports. Determinats continguts són exclusivament teòrics.

Les classes pràctiques s'organitzaran en grups heterogenis i les activitats seran cooperatives intragrup amb competició intergrup.

CONTINGUTS:

1. Classificació del bàsquet en relació a altres esports:
  - 1.1. Què és el bàsquet.
  - 1.2. Valors educatius i socials del bàsquet.
2. Reglament del bàsquet.
3. Principis de l'ensenyament del bàsquet:
  - 3.1. Progressió de l'aprenentatge. Etapes d'aprenentatge.
  - 3.2. Propietats de l'aprenentatge.
4. Aprenentatge de la tècnica:
  - a) Posició bàsica
  - b) Desplaçaments en atac
  - c) Desplaçament en defensa
  - d) Presa de la pilota
  - e) El bot
  - f) La passada
  - g) El llançament
  - h) Entrades a cistella
  - i) Parades, pivots i arrancades
  - j) Fintes
  - k) Rebot
5. Progressió a partir del joc preesportiu, el joc reduït i el joc controlat cap a un sistema d'atac en bàsquet. Iniciació a la tàctica individual i col·lectiva.
6. Altres sistemes de joc per a la iniciació al bàsquet.
7. Progressió per a la construcció d'una defensa en la iniciació.

AVALUACIÓ:

Es realitzarà una avaluació inicial teoricopràctica

Avaluació formativa (60%)

- Diferents treballs proposats a classe.
- Treballs sobre els exercicis realitzats a classe.
- Preparació i execució de forma pràctica d'exercicis.
- Assistència (90%), participació activa, esforç i actitud cooperativa per tal de millorar.

Avaluació final: Examen teòric (40%)

Per aprovar l'assignatura cal aprovar l'avaluació formativa i la final.

OBSERVACIONS:

Per a les classes pràctiques s'ha de portar xandall i calçat esportiu.

BIBLIOGRAFIA:

Costoya, R. *Baloncesto. Metodología del rendimiento*. Barcelona: Inde, 2002.

Knight, B. *El baloncesto*. Madrid: FRB, 1971.

Niedlich, D. *Baloncesto: Esquemas y ejercicios tácticos*. Barcelona: Hispano Europea, 1996.

Olivera, J. *1250 Ejercicios y juegos de baloncesto* (3 vols). Barcelona: Paidotribo, 1996.

Reglas oficiales de baloncesto. Federación Internacional de Baloncesto.

Vary, P. *1000 ejercicios y juegos de Baloncesto*. Barcelona: Hispano Europea, 1995.

Wissel, H. *Baloncesto. Aprender y progresar*. Barcelona: Paidotribo, 1998.

Fonaments dels Esports

Futbol

PROFESSORAT: Carles ROMAGOSA I VIDAL
David HERNANDEZ

Quadrimestral. 6 crèdits.

INTRODUCCIÓ

L'assignatura ofereix propostes curriculars on s'expliciten els continguts de la iniciació al futbol. Per tal d'assolir aquest objectiu cal determinar primer una taxonomia i aprofundir sobre el significat de conceptes cabdals en l'àmbit educatiu com ara els d'aptitud, capacitat, habilitat o aprenentatge. També farem una anàlisi de l'esport que ens permeti tenir criteris per dur a terme la prioritització dels continguts. En aquests recorreguts ens recolzarem fonamentalment en autors com J. Riera, C. Bayer, H. Wein o J. Gréhaigne. Igualment es presentaran algunes de les propostes aplicades en programes de formació amb un major reconeixement a nivell europeu.

OBJECTIUS

- Presentar un model complex d'ensenyament dels esports d'equip
- Revisar la terminologia emprada en el àmbit de l'entrenament dels esports d'equip
- Oferir eines per a l'anàlisi conductual de mestres
- Oferir eines per a l'anàlisi conductual dels jugadors
- Proporcionar criteris per la construcció d'eines d'anàlisi de la conducta esportiva (alumnes, mestres, pares, àrbitres)
- Presentar algunes propostes curriculars on s'explicitin els continguts de la iniciació en esports d'equip

CONTINGUTS

1. Introducció als models complexos d'ensenyament dels esports d'equip
2. Diferències entre les aptituds i les actituds dels jugadors
3. Les capacitats i les habilitats dels jugadors per al joc d'equip
4. Modificació de les estructures i els sistemes dels jugadors
5. Confecció de plantilles d'anàlisi de la conducta de mestres, alumnes, pares i altres subjectes participants en els processos d'ensenyament
6. Pràctiques d'anàlisi dels factors determinants del joc en funció de les etapes d'ensenyament
7. Propostes curriculars dels continguts de la iniciació en esports d'equip

METODOLOGIA

L'assignatura es desenvoluparà en classes teòriques i pràctiques en què s'aprofundirà en l'anàlisi de factors determinats en el futbol. Es pretén que l'estudiant adquireixi les bases conceptuals per analitzar l'esport des d'una perspectiva holística, mitjançant l'estudi del futbol.

Els temes seran presentats a les classes teòriques. Per obtenir el profit que se n'espera, cal assistir a classe havent llegit els fragments obligatoris, normalment molt breus, que centraran la discussió i permetran que l'estudiant presenti dubtes adequadament madurats. Les lectures d'ampliació són opcionals. Algunes amplien el que s'ha dit a classe i altres n'ofereixen un contrapunt.

Estructura teoricopràctica

- Desenvolupament teòric dels continguts (65% de les sessions)
- Propostes pràctiques de processos d'aprenentatge-ensenyament per a l'anàlisi (35% de les sessions)

AVALUACIÓ

S'avaluarà als alumnes a través de:

- Examen final (8 punts)
- Treball (2 punts)

Cal respectar les orientacions i normes per a la presentació de treballs acadèmics proposades per la Facultat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- Bayer, C. *Técnica del balonmano*. Barcelona: Hispano Europea, 1987.
- Bayer, C. *La enseñanza de los deportes colectivos*. Barcelona: Hispano Europea, 1986.
- Espar, F. *Balonmano*. Barcelona: Martínez Roca, 2001.
- García-Eiroà, J. *Deportes de equipo*. Barcelona: Inde, 2000.
- Gréhaigne, J. *La organización del juego en el fútbol*. Barcelona: Inde, 2001.
- Mahlo, F. *La acción táctica en el juego*. La Habana: Pueblo y educación, 1981.
- Riera, J. Habilitats esportives, habilitats humanes. *Rev. Apunts*, 64. INEFC, 2001.
- Sans, A., i Frattarola, C. *Entrenamiento en el fútbol base*. Barcelona: Paidotribo, 1994.
- Seirullo, F. Sistemas dinámicos y rendimiento en deportes de equipo. *1st Meeting of Complex Systems and Sport*. INEFC-Barcelona, 2003.
- Wein, H. *Fútbol a la medida del niño*. Madrid: CEDIF, 1995.
- Wein, H. *Fútbol a la medida del adolescente*. Madrid: CEDIF, 1995.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Ardà, T. *Metodología de la enseñanza en el fútbol*. Barcelona: Paidotribo, 2003.
- Cruz, J. *Psicología del deporte*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Konzag, I.; Döbler, H.; Herzog, H. *Fútbol: Entrenarse jugando*. Barcelona: Paidotribo, 1995.
- Pozo, I.J. *Teorías cognitivas del aprendizaje*. Madrid: Morata, 1989.
- Weinberg, R.; Gould, D. *Fundamentos de psicología del deporte y el ejercicio físico*. Barcelona: Ariel, 1996.

Activitats Aquàtiques

PROFESSOR: Eduard RAMÍREZ i BANZO

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- a) Reflexionar de forma activa sobre es possibilitats educatives que ens ofereix el medi aquàtic.
- b) Mostrar els recursos d'ensenyament i plantejaments metodològics necessaris per organitzar i dur a terme activitats aquàtiques educatives, utilitàries, i recreatives en el medi aquàtic.
- c) Identificar, analitzar i relacionar els aspectes bàsics del currículum de primària amb les possibilitats de treball, en el marc de les activitats aquàtiques educatives.
- d) Oferir al futur mestre de primària els continguts i coneixements necessaris per treballar continguts propis de l'educació física en el medi aquàtic.
- e) Dissenyar unitats de programació relacionades amb el medi aquàtic i les activitats aquàtiques, en relació a un àmbit d'actuació: educatiu, utilitari o recreatiu.

CONTINGUTS:

1. Introducció

- 1.1. Les activitats aquàtiques. Ubicació.
- 1.2. El medi aquàtic. Els principis hidrodinàmics
  - 1.2.1. Resistència. Tipus
  - 1.2.2. Propulsió
  - 1.2.3. Flotació

2. Activitats aquàtiques i àmbits d'actuació. Grups d'edats: primària.

- 2.1. Activitats aquàtiques educatives.
  - 2.1.1. Plantejament educatiu
  - 2.1.2. Etapes del procés educatiu
  - 2.1.3. Plantejament utilitari. La natació.
  - 2.1.4. Un procés d'ensenyament-aprenentatge. Estils d'ensenyament.
- 2.2. Activitats aquàtiques educatives i recreació
  - 2.2.1. Plantejament recreatiu

3. L'educand en les activitats aquàtiques educatives.

- 3.1. Atenció a la diversitat
- 3.2. Tipologia d'educands: infants, adolescents i joves, adults i gent gran.
- 3.3. Algunes característiques dels diferents educands davant de l'aprenentatge
- 3.4. Característiques del treball educatiu amb cada grup d'educands
- 3.5. Característiques de la relació educativa amb cada grup d'educands

4. L'educador/a

- 4.1. Funcions de l'educador/a
- 4.2. La presa de decisions en l'actuació educativa
- 4.3. Coordinació i treball en equip

6. Intervenció educativa en una institució o club

- 6.1. Anàlisi del context educatiu
- 6.2. Intencions educatives en els diferents plantejaments.
- 6.4. Recursos i estratègies per ensenyar i aprendre
- 6.5. Avaluació de les activitats aquàtiques

METODOLOGIA:

Les sessions de classe serviran per organitzar les idees clau del tema que després l'estudiant haurà d'ampliar i aprofundir amb les fonts d'informació bàsiques i complementàries de cada tema, i es podran dur a terme a l'aula de la Universitat o a la piscina. A les sessions de classe a l'aula de la Universitat es faran exposicions orals per part del professor, debats de casos, etc., i a la piscina, les sessions estaran dirigides inicialment pel professor, i després pels estudiants, que presentaran les seves propostes d'intervenció en el marc de les activitats aquàtiques.

Les sessions de treball dirigit són espais amb dues finalitats: a) per desenvolupar els continguts dels temes del curs relacionats amb la bibliografia, i b) per realitzar la proposta d'intervenció didàctica en forma de sessió referida a un dels àmbits d'actuació o plantejaments.

Les sessions de tutoria individual es destinen a fer el seguiment del procés d'aprenentatge de cada estudiant. Durant el període de l'assignatura cada estudiant haurà fer almenys una tutoria individual.

El Pla de Treball és l'eina que serveix per planificar el treball que l'estudiant ha de realitzar per a l'estudi de cada un dels temes del curs. Va acompanyat d'un calendari que es lliura el començament de cada tema a fi que l'estudiant planifiqui el treball a realitzar per a cada unitat temàtica.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Paral·lelament a les sessions de classe, els estudiants al finalitzar un gran tema, o quan el professor cregui convenient, hauran de presentar un petit esbós del tema en format resum complementat amb la bibliografia ampliada sobre el tema. La correcció d'aquests temes permet la reelaboració del procés i assoliment dels continguts treballats.

Tutoria individuals del procés d'aprenentatge seguit a l'assignatura.

Tutories de grup pel seguiment del treball de la sessió d'activitats aquàtiques

Avaluació de resultats:

Realització d'activitats de classe: 10%

Presentació del treball en grup oral i escrita: 30%

Realització d'una prova per escrit de l'assignatura: 60%

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Conde, E.; Peral, F.L. i Mateo, L. *Educación infantil en el medio acuático*. Madrid: Gymnos, 1997.

Conde, E.; Peral, F.L. i Pérez, A. *Hacia una natación educativa*. Madrid: Gymnos, 2003.

González, C.A. i Sebastiani, M. *Actividades acuáticas recreativas*. Barcelona: Inde, 2000.

Mantiléri, A. *Los niños y el agua. Actividades lúdicas en piscina*. Madrid: Narcea, 1984.

Moreno, J.A. *Actividades acuáticas educativas*. Barcelona: Inde, 1998.

Bibliografia complementària:

Cabello, A. *Natación para adultos*. Madrid: Gymnos, 1997.

Counsilman, J.E. *La natación*. Barcelona: Hispano Europea, 1990.

Jardí, C. *Movernos en el agua*. Barcelona: Paidotribo, 1996.

Jardí, C. *Jugar en el agua. Actividades acuáticas infantiles*. Barcelona: Paidotribo, 2001.

Jiménez, J. *Columna vertebral y medio acuático*. Madrid: Gymnos, 1998.

Lloret, M. i altres. *Natación terapéutica*. Barcelona: Paidotribo, 1995.

Esports d'Aventura

PROFESSORAT: Àngel SANTAMARIÑA i RUBIO
Miquel PÉREZ i MAS

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Formar els estudiants en els coneixements i les tècniques necessàries per desenvolupar les activitats d'escalada en roca, vies ferrades i descens de barrancs amb total seguretat i autonomia.

CONTINGUTS:

1. Escalada en roca:

1.1 Equip i material.

1.1.1 Descripció i característiques.

1.1.2 Idoneïtat i seguretat.

1.2 Tècniques de seguretat.

1.2.1 Nusos i ancoratges.

1.2.2 Muntatge de reunions.

1.2.3 Sistemes d'assegurament.

1.3 Tècniques de progressió i descens:

1.3.1 Tècniques de progressió segons la roca.

1.3.2 Tècniques i material de protecció en progressió i descens.

1.4 Coenixement del medi :

1.4.1 Interpretació de ressenyes.

1.4.2 Nivells de dificultat i graduacions.

2. Vies ferrades:

2.1 Equip i material:

2.1.1 Descripció i utilització.

2.1.2 Característiques i seguretat.

2.2 Tècniques de progressió per vies ferrades :

2.2.1 Desplaçaments verticals i horitzontals.

2.2.2 Desplaçaments sobre diferents materials.

2.3 Tècniques de seguretat:

2.3.1 Nusos i instal·lacions.

2.3.2 Utilització del dissipador.

3. Descens de barrancs:

3.1 Equip i material :

3.1.1 Descripció i utilització.

3.1.2 Característiques i seguretat.

3.2 Tècniques de progressió:

3.2.1 La marxa i la desgrimpada.

3.2.2 Els tobogans i els salts.

3.2.3 Desplaçaments per el medi aquàtic.

3.3 Tècniques de cordes:

3.3.1 Maniobres d'ascens i descens.

3.3.2 Tècniques de muntar i superar passamans.

3.4 Tècniques de seguretat :

3.4.1 Nusos i instal·lacions.

- 3.4.2 Utilització de la boga d'ancoratge.
- 3.5 Coneixement de l'activitat:
  - 3.5.1 Interpretació de mapes i croquis.
  - 3.5.2 Orientació bàsica.

METODOLOGIA:

-Sessions de classe:

L'assignatura es divideix en dues activitats, escalada en roca / ascensió de vies ferrades i descens de barrancs. Hi haurà una sessió teòrica introductòria per a cada activitat i la resta de sessions es faran de forma pràctica en caps de setmana i en el medi natural.

-Sessió de treball dirigit:

Posada en pràctica de les tècniques i maniobres apreses, sota la supervisió i correcció dels monitors.

-Sessió de tutoria:

Contacte individual o per grup per resoldre possibles dubtes sobre les tècniques o maniobres apreses.

MATERIAL NECESSARI:

Cada estudiant ha de disposar del següent material individual per realitzar les sessions pràctiques.

Vies ferrades: casc, arnès, dissipador i 2 mosquetons de seguretat.

Escalada: casc, arnès, peus de gat, boga d'autoassegurament, mosquetó de seguretat i descensor.

Descens de barrancs: casc, vestit de neoprè llarg, escarpins, mosquetó de seguretat i vuit, 4 metres de cordino dinàmic de 9mm, 2 mosquetons i arnès.

Els estudiants que no disposin d'aquest material se'ls en proporcionarà o se'ls en facilitarà el lloguer.

OBSERVACIONS:

Qui es matriculi en aquesta assignatura ha de saber que té un cost econòmic addicional al preu dels crèdits de la matrícula. Això és degut als monitors especialistes que col·laboraran en les classes pràctiques. En el cas de l'escalada s'arriba a un monitor cada 2 alumnes i en el cas del descens de barrancs i les vies ferrades, d'un monitor cada 5 alumnes.

AVALUACIÓ:

Assistència al 75% de les pràctiques de cada activitat.

Presentació d'un treball escrit de cada activitat.

BIBLIOGRAFIA:

École Française de Descente de Canyon; Fédération Française de Speleologie. *Manual técnico de descenso de cañones*. Madrid: Desnivel, 2004.

Núñez, T. *Cuerdas y nudos de alta resistencia*. Madrid: Desnivel, 2003.

Rander, J. *Una escalada segura en roca*. Barcelona: Paidotribo, 2003.

Schubert, P. *Ferratas. Seguridad y técnica*. Madrid: Desnivel, 2004.

Activitats Esportives a la Natura

PROFESSOR: Àngel SANTAMARIÑA i RUBIO

Anual. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Adquirir i dominar els coneixements bàsics, tant teòrics com pràctics, que capacitin l'estudiant per analitzar, organitzar i realitzar aquestes activitats.
2. Valorar la importància i les possibilitats de les activitats en el medi natural com a part de les activitats físiques, tant en el context educatiu com en el de lleure.
3. Aplicar aquests coneixements en l'àmbit educatiu.

CONTINGUTS:

1. Introducció.
  - 1.1. Definició.
  - 1.2. Les activitats en el medi natural i el temps lliure.
  - 1.3. Les activitats en el medi natural i l'educació.
  - 1.4. Les activitats en el medi natural i el lleure.
2. Coneixement de la natura.
  - 2.1. El medi: terrestre, aquàtic i aeri.
3. Relació amb el medi.
  - 3.1. Activitats en el medi terrestre.
    - 3.1.1. Excursionisme.
    - 3.1.2. Escalada.
      - 3.1.2.1. Tècniques d'assegurar.
      - 3.1.2.2. Tècniques de progressió.
      - 3.1.2.3. Tècniques de descens: ràpel.
    - 3.1.3. Orientació.
    - 3.1.4. Bicicleta de muntanya.
    - 3.1.5. Espeleologia.
    - 3.1.6. Tir amb arc.
    - 3.1.7. Altres
  - 3.2. Activitats en el medi aquàtic.
    - 3.2.1. Piragüisme.
    - 3.2.2. Canoa.
    - 3.2.3. Descens d'engorjats.
    - 3.2.4. Altres.
  - 3.3. Activitats en el medi aeri.
  - 3.4. Activitats de permanència.
  - 3.5. Les tendes.
  - 3.6. El bivac.
  - 3.7. La cuina i alimentació.
  - 3.8. Les instal·lacions adaptades: albergs, refugis, cases de colònies, granges-escola, etc.
4. Organització i planificació d'activitats en el medi natural.
  - 4.1. La legislació vigent.
  - 4.2. La programació.
    - 4.2.1. Plantejament d'objectius.
    - 4.2.2. Continguts.
    - 4.2.3. Avaluació.

METODOLOGIA:

- Sessió de classe: l'assignatura s'agrupa en diverses activitats que s'aniran treballant al llarg de l'any. Cada activitat tindrà una petita part teòrica per conèixer els conceptes més bàsics, i una part pràctica presencial per realitzar aquestes activitats en el seu espai natural.
- Sessió de treball dirigit: desenvolupar propostes d'activitats alternatives per les diverses activitats treballades.
- Sessió de tutoria: Contacte amb el professor, individual o en grup, per resoldre possibles dubtes sobre aspectes teòrics o pràctics de les diverses activitats treballades o per l'orientació en els diferents treballs encomanats.
- Pla de treball: planificació del treball a realitzar per l'estudiant durant les diverses activitats.

OBSERVACIONS:

És obligatori portar roba i calçat esportiu, així com la presència a un mínim del 75% de les pràctiques.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura sortirà de:

Avaluació de procés: assistència activa i interessada, demostració pràctica de les activitats treballades i realització d'una fitxa de les sessions pràctiques realitzades: 60%

Avaluació de resultats: -prova escrita a final de curs. 20%
-programació d'una activitat en el medi natural. 20%

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Diversos Autors *Juegos de escalada*. Barcelona: Inde.

Elzière, C. *Caminar por la montaña*. Madrid: Desnivel.

Fleming, J. *Todo sobre el mapa y la brújula*. Madrid: Desnivel.

Guillén, R.; Lapetra, S. i Casterad, J. *Actividades en la Naturaleza*. Barcelona: Inde.

Martínez, J. *Manual de espeleología*. Madrid: Desnivel.

Núñez, T. *Cuerdas y nudos de alta resistencia*. Madrid: Desnivel.

Rander, J. *Una escalada segura en roca*. Barcelona: Paidotribo.

Sicilia Camacho, A i Rivadeneyra Sicilia, M. *Unidades didácticas para secundaria VIII: Orientación*. Barcelona: Inde.

EEAM, *Certificado de iniciación al montañismo*. Barrabés Editorial.